

POLSKO-CZESKI SŁOWNIK TERMINOLOGII KSIĘGOWEJ

Polish-Czech Accounting Terms Dictionary

Bc. Alena Tesařová

Praca magisterska
2013

Anotace

Příjmení a jméno autora: Tesařová Alena

Název katedry a fakulty: Katedra slavistiky, Filozofická fakulta

Název diplomové práce: Polsko-česki słownik terminologii księgowej

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Marcin Wągiel

Počet znaků: 82 396

Počet titulů použité literatury: 28

Klíčová slova: rachunkowość, księgowość, účetnictví, zasady księgowości, principy účetnictví, terminografia, termin, przekładoznawstwo, tłumaczenie, słownik

Krátká a výstižná charakteristika diplomové práce:

Diplomová práce "Polsko-česki słownik terminologii księgowej" si vytyčila za cíl sestavení slovníčku nejdůležitějších polsko-českých účetních pojmů. Tento slovníček se nachází v druhé, praktické, části této práce. V teoretické části je polskojazyčný čtenář seznámen se základními principy fungování polského účetnictví; dále s teorií a praxí sestavování slovníků a problémy z oblasti jazykové ekvivalence. Jednotlivé kapitoly (Rachunkowość s. 8 - 19, Podstawy prawne stosowania MSSF w Unii Europejskiej oraz w Polsce i Czechach s. 20 - 21) jsou doplněny o srovnání s českými realitami této problematiky.

PODZIĘKOWANIE

Dziękuję swojemu promotorowi, Mgr. Marcinowi Wąglowi, za poświęcony czas oraz cenne rady przy pisaniu niniejszej pracy a także za wsparcie i wyrozumiałość.

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że pracę magisterską napisałam samodzielnie. Przy jej pisaniu poza konsultacjami z promotorem pracy nie korzystałam z pomocy innych osób.

.

Ołomuniec, dnia.....

.....

Alena Tesařová

TREŚĆ

WPROWADZENIE	5
I CZEŚĆ TEORETYCZNA	7
1 RACHUNKOWOŚĆ	8
1.1 POJĘCIE RACHUNKOWOŚCI	8
1.1.1 Podział rachunkowości.....	10
1.1.1 Zakres działalności rachunkowości.....	11
1.2 PRZEDMIOT RACHUNKOWOŚCI	11
1.3 METODY STOSOWANE W RACHUNKOWOŚCI	11
1.4 FUNKCJE I ZADANIA RACHUNKOWOŚCI	11
1.5 ISTOTA I ZNACZENIE NADRZĘDNYCH ZAŁOŻEŃ I ZASAD RACHUNKOWOŚCI	11
2 PODSTAWY PRAWNE STOSOWANIA MSSF W UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ W POLSCE I CZECHACH	20
3 LEKSYKOLOGRAFIA	22
3.1 BUDOWA SŁOWNIKA	22
3.2 TERMINOGRAFIA	23
3.2.1 Przedmiot terminografii	23
3.2.2 Termin	24
3.2.3 Charakterystyka hasła	25
3.2.4 Terminograf.....	26
4 PRZEKŁADOZNAWSTWO	28
4.1 TŁUMACZENIE	28
4.2 EKWIWALENCJA	28
II CZEŚĆ PRAKTYCZNA	31
5 METODOLOGIA	32
6 BAZA TERMINÓW	34
7 INFORMACJE O SŁOWNIKU	59
7.1 PROBLEMY ZWIĄZANE Z WYSZUKIWANIEM EKWIWALENTÓW	61
ZAKOŃCZENIE	63
SHRNUTÍ	65
BIBLIOGRAFIA	67
LISTA SKRÓTÓW I SKROTÓWCÓW	69
LISTA OBRAZKÓW	70

WPROWADZENIE

Niniejsza praca ma na celu sporządzenie listy najważniejszych polsko-czeskich terminów księgowych, które mogłyby się przydać w praktyce tłumaczenia różnych dokumentów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Można do nich zaliczyć na przykład faktury, paragony, dokumenty księgowe, różnego rodzaju zeznania i deklaracje, dowody wpłaty oraz wypłaty, dokumenty dotyczące udzielenia (otrzymania) rabatów, bonifikat, skont itp. Dlatego, że słownik powinien być pomocny przy tłumaczeniu, tzn. tłumaczom języka polskiego na czeski lub odwrotnie, każde polskie hasło oprócz czeskiego odpowiednika zawiera definicję terminu.

W naszej pracy wychodzimy z założenia, że jest ona przeznaczona dla studentów filologii polskiej (lub czeskiej) lub początkujących tłumaczy, nie zaś fachowców z dziedziny księgowości. Dlatego jest ona skomponowana w następujący sposób. Praca jest podzielona na dwie części – część teoretyczną i część praktyczną. Pierwszy rozdział poświęcony jest księgowości ogólnie z naciskiem na realia polskie w porównaniu z czeskiemi. Kolejny rozdział przedstawia księgowość tych dwóch krajów w ramach księgowości zgodnej obecnie z wymogami Unii Europejskiej, mowa również o dokumentach regulujących księgowość (chodzi przede wszystkim o Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, polską i czeską ustawę o rachunkowości). W trzecim rozdziale omówione są problemy związane z teorią i praktyką sporządzania słowników, czyli leksykografią, gdzie najbardziej szczegółowo opisany jest dział leksykografii nazywany terminografią. Czwarty rozdział dotyczy problemu przekładoznawstwa. Rozdział piąty stanowi część praktyczną. Znajduje się w nim wyjaśnienie metodologii moich badań, w tym opis ekscerpcji jednostek hasłowych, sposób wyszukiwania ekwiwalentów. Część szósta to część najważniejsza, w której skład wchodzi słowniczek polsko-czeskich terminów księgowych. W ostatnim rozdziale znajdują się informacje leksykograficzne o słowniku, omówione są problemy powstałe przy tłumaczeniu terminów. Istotny jest fakt, że na płycie oprócz wersji papierowej można znaleźć wersję elektroniczną w formacie Microsoft Excel, co pozbawia czytelnika, użytkownika tego słowniczka przewlekłego wyszukiwania na papierze i pomaga w szybkim wyszukiwaniu danych słów.

I CZEŚĆ TEORETYCZNA

1 RACHUNKOWOŚĆ

Na początku warto przypomnieć, że celem naszej pracy jest stworzenie słowniczka polsko-czeskich terminów księgowych, nie zaś analiza zagadnień dotyczących rachunkowości. Potencjonalnymi odbiorcami nie są studenci kierunków ekonomicznych, a raczej filologicznych – filologii polskiej albo czeskiej. Dlatego też rozdział ten ma na celu przekazanie ogólnej wiedzy o rachunkowości. Staramy się wyjaśnić podstawowe zasady rachunkowości, tak jak one przedstawiane bywają w polskich szkołach, na uczelniach w porównaniu z rachunkowością, tak jak jest ona prezentowana w środowisku czeskim.

1.1 Pojęcie rachunkowości

Rachunkowość jest jedną z najstarszych dyscyplin wśród nauk ekonomicznych, należy do grupy nauk stosowanych. Jej egzystencja i rozwój związane są z potrzebą rejestracji wytworzonych dóbr i ich wymiany. Istnieje mnóstwo definicji rachunkowości. W polskiej literaturze jej poświęconej najbardziej rozpowszechniona jest definicja: *Rachunkowość to system ciągłego w czasie ujmowania, grupowania, prezentowania i interpretowania wyrażonych w pieniądzu i bilansujących się ogólnych i szczegółowych danych liczbowych o działalności gospodarczej i sytuacji majątkowej jednostki gospodarującej* (Messner 2010, s. 21).

Czeska definicja rachunkowości brzmi mniej więcej tak samo: *Účetnictví je nástroj pro sledování a zobrazení stavů, toků a výsledků podnikatelské činnosti v peněžních jednotkách. Je uspořádaným systémem evidence s určitými, vesměs obecně platnými normami a definovanými pravidly*¹ (Brada 2009, s. 9).

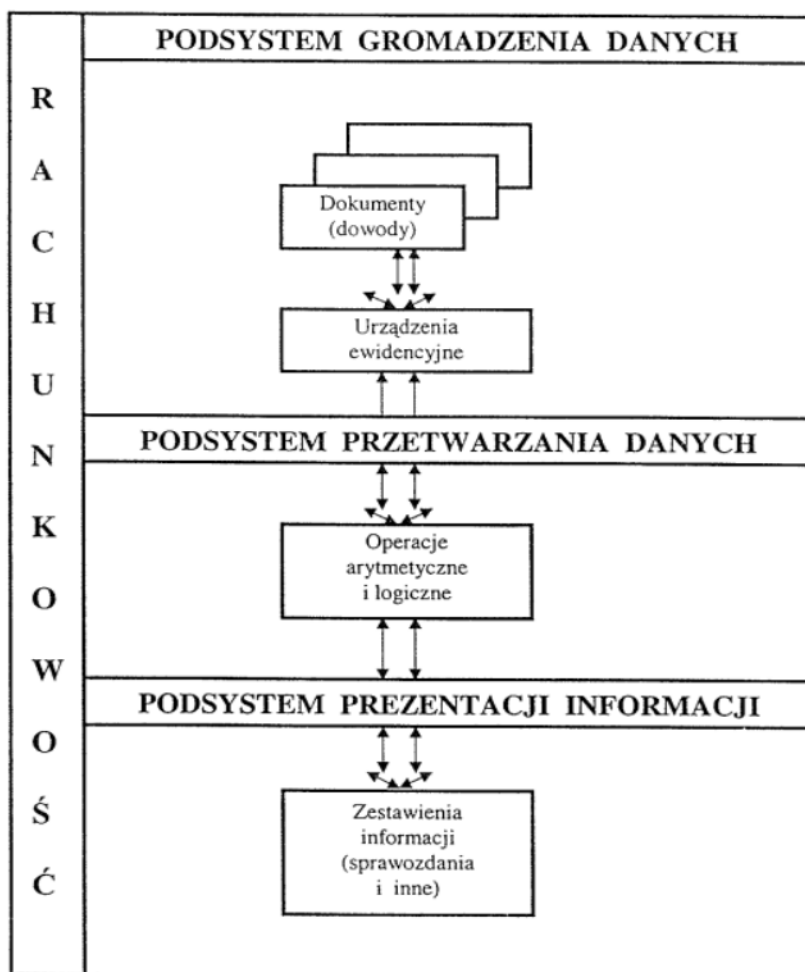
---

¹ *Rachunkowość jest narzędziem obserwacji i ujmowania stanów, toków i wyników działalności gospodarczej wyrażonym w jednostkach pieniężnych. Jest ona uporządkowanym systemem ewidencji z pewnymi, zazwyczaj wszechobecnie obowiązującymi normami i definiowanymi regułami.* "przekład mój".

Z działalnością gospodarczą związane jest zarządzanie, które można definiować jako zestaw działań w przedsiębiorstwie polegających na osiągnięciu danych rezultatów (poprzez takie procesy jak planowanie, organizowanie, zatrudnianie, kierowanie, kontrolowanie) (Messner 2010, s. 13). Dla realizacji poszczególnych składników zarządzania istotna jest *informacja ekonomiczna* - tj. wiadomość o stanie i zmianach majątku podmiotu gospodarczego. Informacja ekonomiczna jest środkiem: komunikacji między poszczególnymi komórkami przedsiębiorstwa (komunikacja wewnętrzna), komunikacji pomiędzy przedsiębiorstwem i otoczeniem (komunikacja zewnętrzna), realizacji procesu zarządzania (Messner 2010, s. 17).

Rachunkowość ze względu na specyficzne metody rejestracji zdarzeń gospodarczych zaistniałych w określonej jednostce gospodarczej (np. przedsiębiorstwie) stanowi główny podsystem systemu informacji ekonomicznej (Messner 2010, s. 16). Rachunkowość jest systemem informacyjnym danej jednostki gospodarczej realizującej funkcje zarządcze.

Rys. nr 1, Messner 2010, s. 18

1.1.1 Podział rachunkowości

Klasyczna rachunkowość obejmuje trzy zasadnicze składniki:

- 1) księgowość
- 2) rachunek kosztów z kalkulacją
- 3) sprawozdawczość finansową

Istnieje potrzeba, by wyjaśnić pojęcia rachunkowość i księgowość, już tylko z tego względu, że w czeskiej literaturze nie stosuje się tego podziału. Jak widać księgowość jest jednym z elementów składowych rachunkowości. Jest ona jej podstawowym składnikiem.

Niekiedy niesłusznie utożsamia się pojęcie rachunkowości i księgowości, dlatego że księgowość stanowi część rejestracyjną rachunkowości (Messner 2010, s. 25).

Jak już powiedzono nie ma takiego podziału w czeskiej rachunkowości. W realiach czeskich używamy dla oznaczenia rachunkowości i księgowości tylko jednego pojęcia – *účetnictví*.

1.1.2 Zakres działalności rachunkowości

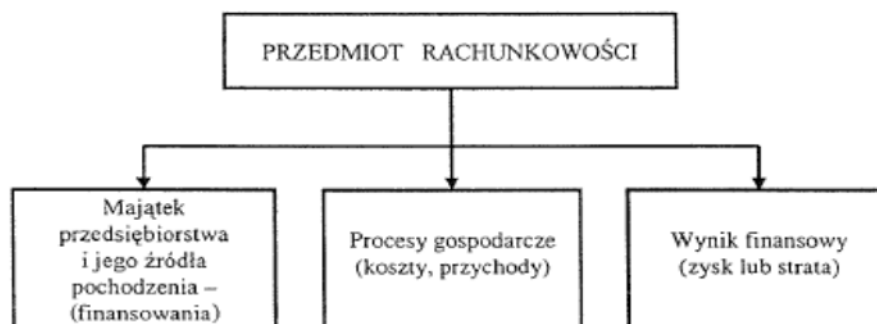
Zakres działalności rachunkowości jest regulowany przez ustawę o rachunkowości, zgodnie z którą rachunkowość obejmuje:

- A) przyjęte zasady (politykę) rachunkowości.
- B) rachunkowość na podstawie dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych ujmujących zapisy zdarzeń w porządku chronologicznym i systematycznym.
- C) okresowe ustalanie lub sprawdzanie za pomocą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów.
- D) wycena aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego.
- E) sporządzanie sprawozdań finansowych.
- F) gromadzenie i przechowywanie dowodów księgowych oraz pozostałej dokumentacji przewidzianej ustawą.
- E) poddawanie badaniu i ogłaszanie sprawozdań finansowych w przypadkach przewidzianych ustawą (Messner 2010, s 20 – 23).

1.2 Przedmiot rachunkowości

Ogólnie można stwierdzić, że *przedmiotem rachunkowości przedsiębiorstwa są jego majątek (aktywa) i źródła jego finansowania (pochodzenia – pasywa lub inaczej zobowiązania), koszty i przychody oraz wynik finansowy działalności gospodarczej w określonym czasie* (Messner 2010, s. 23).

Przedmiot rachunkowości

Rys. 2. Przedmiot rachunkowości

Rys. nr 2, Messner 2010, s. 23

Również w języku czeskim definicja przedmiotu rachunkowości brzmi dosyć podobnie: *Předmětem v účetnictví je zaznamenávat v účetní jednotce: a) stav a pohyb majetku a závazků, b) náklady a výnosy a s tím související zjištění hospodářského výsledku*² (Opletalová 2006, s. 7).

1.3 Metody stosowane w rachunkowości

Rachunkowość posługuje się głównie dwoma metodami, które charakteryzują ją jako specyficzny moduł systemu informacji ekonomicznej w przedsiębiorstwie. W tworzeniu zbiorów informacji używa się *metody bilansowej (bilanční princip)*, która polega na ujmowaniu (ewidencji), grupowaniu i przedstawianiu majątku przedsiębiorstwa i wszystkich zjawisk gospodarczych dwustronnie i równoważnie, czyli bilansowo (Messner 2010, s. 24). W oparciu o metodę bilansową została opisana *zasada dwustronnego zapisu* każdej pojedynczej operacji gospodarczej (po stronie Winien – Debet jednego konta i po stronie Ma – Credit drugiego konta o tej samej wartości). W literaturze zasada ta inaczej jest określana jako *podwójny zapis* lub *zasada podwójnej księgowości*. Można powiedzieć, że metoda bilansowa jest podstawową metodą badawczą rachunkowości (Micherda 2005, s. 77). Oprócz niej warto jeszcze wymienić *metodę podmiotową*, która polega na tym, że

² *Przedmiotem rachunkowości jest rejestrowanie w jednostce rachunkowej: a) stanów oraz zmiany stanów majątku i zobowiązań, b) kosztów i przychodów oraz z nimi związanego wyniku finansowego.* "przekład mój".

rachunkowość jest prowadzona odrębnie dla każdego podmiotu gospodarczego. Metoda ta oznacza, że w rachunkowości konkretnego przedsiębiorstwa ujęty jest nie tylko majątek i kapitały tego przedsiębiorstwa, ale każda pojedyncza operacja gospodarcza dotycząca jego działalności gospodarczej. Stosowana jest w przedsiębiorstwie o charakterze grupy kapitałowej, np. holdingu, ponieważ każdy podmiot gospodarczy wchodzący w skład holdingu prowadzi własną rachunkowość, a na jej podstawie sporządza odrębne skonsolidowane sprawozdania finansowe (Messner 2010, s. 24).

W czeskiej literaturze ekonomicznej możemy się spotkać oprócz metody bilansowej, metody podmiotowej również z takimi metodami jak: przedstawianie dowodów (předkládání dokladů), wycena (oceňování), inwentaryzacja (inventarizace), układ kont (sestavení účtů), które nazywane bywają jak ogólne metody rachunkowości (obecné účetní metody) (Ryneš 2011. s. 28).

1.4 Funkcje i zadania rachunkowości

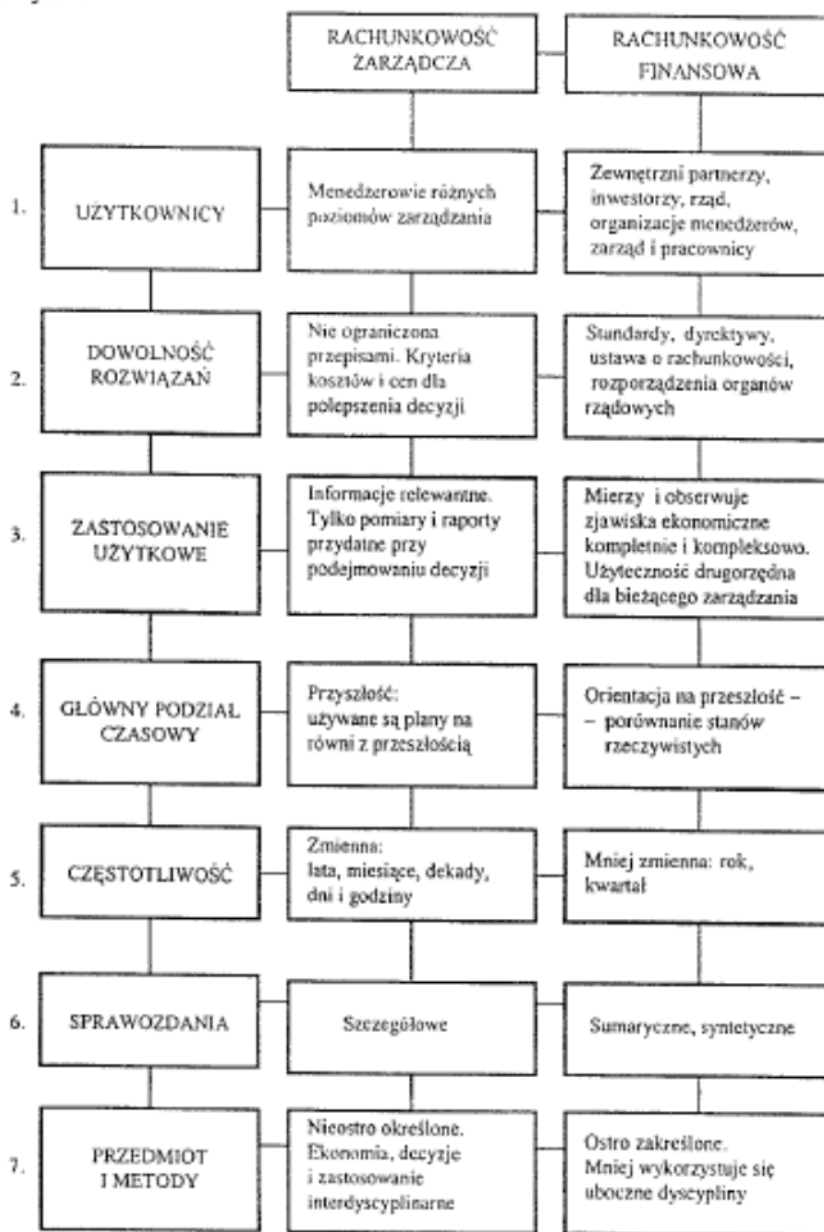
Biorąc pod uwagę funkcję rachunkowości, jej zadania i użytkowników, emitowanych przez nią informacji, aktualnie rachunkowość dzieli się na: *finansową i zarządczą* (Micherda 2005, s. 18).

Pod pojęciem *rachunkowości finansowej* rozumie się tę część rachunkowości, która zajmuje się dostarczaniem informacji ekonomicznych dla otoczenia podmiotu gospodarczego, a więc akcjonariuszy, urzędów państwowych, instytucji finansowych, banków oraz potencjonalnych inwestorów. Dane emitowane przez rachunkowość finansową są także wykorzystywane wewnątrz przedsiębiorstwa. *Rachunkowością zarządczą* określa się tę część rachunkowości, która koncentruje uwagę na produkowaniu informacji dla celów zarządzania danym podmiotem gospodarczym. Jest to ta część przetwarzania informacji ekonomicznych, którą kierownictwo podmiotu gospodarczego wykorzystuje do zarządzania bieżącego i strategicznego (Micherda 2005, s. 19 - 20).

Zupełnie tak samo i na tych samych zasadach działa rachunkowość finansowa i zarządcza w Czechach – gdy używa się pojęć *finanční účetnictví* i *manažerské účetnictví*.

Rachunkowość zarządcza i rachunkowość finansowa

ujęte rys. 4⁸.

Rys. nr 3, Messner 2010, s. 26

W stosunku do podmiotu gospodarczego rachunkowość pełni funkcje:

1) *informacyjną* – ocenianie działalności podmiotu gospodarczego, polega na podejmowaniu wielu decyzji operacyjnych.

- 2) *kontroli wewnętrznej* – sprawdzanie zgodności przebiegu określonych działań z regulami prowadzenia działalności gospodarczej i planowanymi zamierzeniami.
- 3) *sprawozdawczą* – która jest wynikiem prowadzonej w ciągu okresu sprawozdawczego ewidencji, uzyskane dane wykorzystywane są w procesie zarządzenia przedsiębiorstwem.
- 4) *analityczno-interpretacyjną* – funkcja ta wykorzystuje dane liczbowe zawarte w sprawozdaniach do oceny działalności podmiotu gospodarcze, bada przyczyny powstania określonych stanów i zdarzeń.
- 5) *statystyczną* – polegającą na dostarczaniu informacji o charakterze makroekonomicznym, dostarcza sprawozdania przeznaczone dla potrzeb zewnętrznych, jest ona rozwinięciem funkcji sprawozdawczej (Messner 2010, s. 27 – 30; Micherda 2005, s. 14 - 18).

W języku czeskim mowa o następujących funkcjach rachunkowości:

- 1) *dostarczanie informacji przedsiębiorcom (poskytuje informace pro potřeby podnikatele)* – przekazanie informacji o bieżącym wyniku przedsiębiorstwa (zysk lub strata).
- 2) *jest dowodem przy prowadzeniu ewentualnych sporów (může sloužit jako důkazní prostředek při vedení sporů)* – wynikających przede wszystkim ze stosunków między wierzycielem i dłużnikiem.
- 3) *dostarczanie informacji dla podjęcia decyzji zarządczych (poskytuje informace pro rozhodování a řízení podniku)* – na podstawie danych o wyniku przeszłym i bieżącym przedsiębiorstwa kierownictwo może decydować o przyszłych działaniach, zamierzeniach przedsiębiorstwa.
- 4) *kontrola stanu majątku oraz wyniku finansowego (kontrola stavu majetku a hospodaření)* – służy jako system kontroli działalności gospodarczej.
- 5) *dane służące informacjom podatkowym (zjištění informací pro daňové účely)* – służą do stanowienia odpowiedniego podatku oraz ustanawiania obowiązków podatkowych danej jednostki rachunkowej (Opletalová 2006, s. 7).

Dostarczane przez rachunkowość informacje mogą być wykorzystywane w bardzo szerokim zakresie. Jak widać, najważniejsza funkcja to funkcja informacyjna polegająca na tworzeniu określonych zbiorów informacji a następnie na odpowiednim ich

przetwarzaniu i przekazywaniu kierownictwu przedsiębiorstwa w celu ich właściwego stosowania w procesie zarządzania. Można by powiedzieć, że funkcja informacyjna jest nadrzędna wobec pozostałych funkcji.

1.5 Istota i znaczenie nadrzędnych założeń i zasad rachunkowości

Zasady rachunkowości to zbiór obowiązujących reguł, procedur i norm, które znajdują zastosowanie w praktyce w celu dostarczania informacji pełnych, rzetelnych, jasnych i użytecznych o sytuacji majątkowej przedsiębiorstwa oraz jego działalności gospodarczej i osiągniętych wynikach finansowych (Messner 2010, s. 31). Do podstawowych zasad rachunkowości należą zasady: *uniwersalne; podstawowe – nadrzędne; szczegółowe – podrzędne* (podziału tego nie stosuje się w czeskiej rachunkowości) (Micherda 2005, s. 23).

Zasady uniwersalne są powszechnie stosowane w rachunkowości we wszystkich krajach. Zalicza się do nich *zasada podwójnego zapisu*, która polega na dwoistym rozpatrywaniu majątku podmiotu gospodarczego – według form występowania majątku i według źródeł finansowania tego majątku oraz *zasada periodyzacji* (okresowe sprawozdania finansowe), która polega na podzieleniu działalności gospodarczej każdego podmiotu gospodarczego na pewne stale powtarzające się odcinki czasu (miesiąc, kwartał, rok...). Odcinki te nazywane są okresami obliczeniowymi, obrachunkowymi lub sprawozdawczymi (Micherda 2005, s. 23).

Zasady podstawowe i szczegółowe mogą być określane i wprowadzane do praktyki gospodarczej w zależności od rozwiązań przyjętych w regulacjach prawnych danego kraju lub regulacjach prawnych międzynarodowych (np. Międzynarodowe Standardy Rachunkowości). Do zasad tych zalicza się zasady:

- *kontynuacji lub ciągłości działania*: założenie, że podmiot prowadzący rachunkowość będzie kontynuował swoją działalność w najbliższej przyszłości.
- *memoriału* – zaliczanie kosztów i przychodów do tego okresu sprawozdawczego, w którym powstały bez względu na to czy zostały rozliczone między dostawcą i odbiorcą.
- *współmierności* – koszty wywołujące określone przychody muszą być ujęte

w rachunkowości w tym samym okresie, w którym zostały ujęte.

- *kasowa* – zaliczanie do przychodów danego okresu tylko tych przychodów, które nastąpiły w wyniku rzeczywistego wpływu środków pieniężnych do kasy lub na rachunek bankowy przedsiębiorstwa.

- *ciągłości* – każde sprawozdanie końcowe jest bilansem otwarcia w nowym okresie sprawozdawczym.

- *ostrożności* – polega na zachowaniu rozwagi przy dokonywaniu wyceny poszczególnych składników majątku; realizując zasadę ostrożności nie należy tworzyć ukrytych i nadmiernych rezerw oraz zaniżać wartości majątku i przewidywanych przychodów lub sztucznie podwyższać kosztów; naruszałoby to następną podstawową zasadę rachunkowości.

- *prawdziwego i rzetelnego obrazu* – z którą związana jest *zasada przewagi treści nad formą*, prezentowanie informacji zgodnie z rzeczywistością, nawet wtedy, kiedy jest to sprzeczne z wymogami formalnymi.

- *istotności* – rozwiązania rachunkowości prezentują informacje, które mają ważne znaczenie dla podjęcia decyzji (Messner 2010, s. 31 – 37), (Micherda 2005, s. 23 – 25).

W czeskich tekstach poświęconych rachunkowości mowa o zasadach:

- *zásada účetní jednotky (zasada jednotky rachunkovej³)*: określa podmioty gospodarcze prowadzące rachunkowość.

- *zásada neomezené doby trvání účetní jednotky (zasada kontynuacji lub ciągłości działania)*: założenie, że jednostka rachunkowa będzie kontynuować swoją działalność w tym samym rozmiarze.

- *zásada věrného a poctivého zobrazení skutečnosti (prawdziwego i rzetelnego obrazu)*: to znaczy obrazowanie realnej sytuacji finansowej i majątkowej przedsiębiorstwa.

- *stálost účetních metod (zasada trwałości zasad rachunkowych⁴)* – założenie, że jednostka rachunkowa nie będzie w ciągu roku obrotowego zmieniać dotychczas stosowanych zasad.

---

³ Zasada ta nie występuje w polskiej literaturze, tłumaczenie z języka czeskiego

⁴ Zasada ta nie występuje w polskiej literaturze, tłumaczenie z języka czeskiego

- *zásada opatrnosti (zasada ostrożności)*: realne odtworzenie stanu gospodarczego danej jednostki rachunkowej.
- *akruální princip (zasada memoriału)*: księgowanie do momentu, w którym operacja gospodarcza nastąpiła.
- *zásada zajištění bilanční kontinuity (zasada ciągłości)*: nawiązanie do wyników rachunków bilansowych kończącego i następującego okresu.
- *zásada zákazu vzájemného vyrovnání (zasada zakazu kompensowania)*: zakaz kompensacji majątku i zobowiązań oraz kosztów i przychodów (Opletalová 2006, s. 11 – 12).

Powyżej umówiono podstawowe zagadnienia dotyczące polskiej i czeskiej rachunkowości. Postarano się w uproszczony sposób (zrozumiale dla osób niemających szczególnej wiedzy z zakresu nauk ekonomicznych) pokazać oba te systemy. Rachunkowość jest jedną z najstarszych nauk ekonomicznych związaną z potrzebą rejestracji przez człowieka wytworzonych dóbr i ich wymiany. *Rachunkowość to system ciągłego w czasie ujmowania, grupowania, prezentowania i interpretowania wyrażonych w pieniądzu i bilansujących się ogólnych i szczegółowych danych liczbowych o działalności gospodarczej i sytuacji majątkowej jednostki gospodarującej* (Messner 2010, s. 21). W centrum uwagi rachunkowości znajduje się majątek przedsiębiorstwa i źródła jego finansowania. W rachunkowości stosuje się różne metody, najważniejsza jest metoda bilansowa polegająca na ewidencji, grupowaniu i przedstawianiu majątku przedsiębiorstwa i wszystkich zjawisk gospodarczych. Ze względu na zadania i użytkowników rachunkowość dzieli się na rachunkowość finansową (zajmuje się dostarczaniem informacji ekonomicznych dla otoczenia podmiotu gospodarczego) i rachunkowość zarządczą (koncentruje uwagę na produkowaniu informacji dla celów zarządzania danym podmiotem gospodarczym). Najważniejsza funkcja w rachunkowości to funkcja informacyjna, która polega na tworzeniu określonych zbiorów informacji, a następnie na odpowiednim ich przetwarzaniu i przekazywaniu kierownictwu przedsiębiorstwa w celu ich właściwego stosowania w procesie zarządzania. W rachunkowości obowiązuje zbiór reguł, procedur i norm nazywanych jako zasady rachunkowości, które znajdują zastosowanie w praktyce w celu dostarczania informacji

Univerzita Palackého v Olomouci

o sytuacji majątkowej przedsiębiorstwa oraz jego działalności gospodarczej i osiągniętych wynikach finansowych.

2 PODSTAWY PRAWNE STOSOWANIA MSSF W UNII EUROPEJSKIEJ RAZ W POLSCE I CZECHACH

Zasady (polityka) rachunkowości definiowane są przez prawo międzynarodowe jako *konkretne metody, konwencje, reguły i praktyki przyjęte przez jednostkę gospodarczą przy sporządzaniu i prezentacji sprawozdań finansowych* (Seredyński, Krupa, Stawowy, Jałowiecka-Madeja 2009, s. 21).

Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej to standardy i interpretacje przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, które składają się z Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSR) i interpretacji wydanych przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej. Stosowanie tych standardów zapewnia porównywalność sprawozdań finansowych jednostek gospodarczych mających siedziby w różnych częściach świata (Seredyński, Krupa, Stawowy, Jałowiecka-Madeja 2009, s. 13).

Problemem międzynarodowej standardyzacji rachunkowości zajmują się takie organizacje jak Unia Europejska, Komitet Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowa Federacja Księgowych. Są to organizacje odgrywające istotną rolę w kreowaniu i wdrażaniu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Celem standardyzacji rachunkowości jest rozwój handlu międzynarodowego, wzrost znaczenia międzynarodowego rynku pieniężno-kapitałowego, rozszerzenie kontroli nad międzynarodowym rozwojem działalności gospodarczej.

W celu zharmonizowania informacji przedstawianych przez podmioty gospodarcze oraz zapewnienia wysokiej przejrzystości i porównywalności sprawozdań finansowych od 2002 roku obowiązuje *Rozporządzenie 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie stosowania Międzynarodowych Standardów Rachunkowości*. Rozporządzenie to dopuszcza możliwość rozszerzenia MSR przez poszczególne państwa członkowskie UE, które mogą zezwalać lub wymagać, aby roczne sprawozdania finansowe były sporządzane według MSR (Seredyński, Krupa, Stawowy, Jałowiecka-Madeja 2009, s. 13 – 14).

Standardy te nie mają obowiązującego charakteru. Stanowią one jedynie wzorzec, który powinien być uwzględniany podczas tworzenia krajowych przepisów w zakresie rachunkowości. Z punktu widzenia stosowania przepisów prawa dla celów sporządzania sprawozdania finansowego możemy wyróżnić dwa rodzaje podmiotów gospodarczych:

1. Wycena aktywów i pasywów według MSR → sporządzanie sprawozdań finansowych według MSR → obowiązek stosowania ustawy o rachunkowości, ale tylko w przypadkach nieregulowanych przez MSR → możliwość stosowania krajowych standardów w zakresie nieregulowanym przez MSR oraz ustawę o rachunkowości.
2. Obowiązek stosowania ustawy o rachunkowości → możliwość stosowania krajowych standardów w zakresie nieregulowanym przez ustawę o rachunkowości → możliwość stosowania MSR w zakresie nieregulowanym przez ustawę o rachunkowości oraz przez krajowe standardy (Seredyński, Krupa, Stawowy, Jałowiecka-Madeja 2009, s. 16).

Przepisy krajowe wprowadzające MSR to w Polsce *Kodeks handlowy*, *Ustawa o rachunkowości*, w Czechach *Zákon o účetnictví (ustawa o rachunkowości)*; *vyhlášky Ministerstva financí ČR (obwieszczenia Ministerstwa Finansów)*, *České účetní standardy (Czeskie Standardy Rachunkowości)*; dalej w swej praktyce jednostki rachunkowe korzystają z kodeksu handlowego, ustaw podatkowych itp.

3 LEKSYKOLOGRAFIA

Leksykografia (słownikarstwo) jest jednym z działów językoznawstwa. W polskiej leksykografii używa się tego wyrazu w dwóch znaczeniach. W pierwszym leksykografię można określić jako teoretyczną naukę o słownikach (metaleksykografia), w drugim jako praktyczną naukę o ich układaniu (leksykografia) (Piotrkowski 1993, s. 7).

W tej części nie będziemy się szczegółowo zajmować porównywaniem polskiej i czeskiej leksykografii, dlatego że celem naszej pracy nie jest analiza porównawcza tej dyscypliny. Wystarczy powiedzieć, że podstawy czeskiej i polskiej leksykografii funkcjonują mniej więcej na tych samych zasadach – por. *Lexikografie je část jazykovědy, která se zabývá teorií a praxí sestavováním slovníků*⁵ (Hladká 2008, s. 65).

Warto wspomnieć słowa najwybitniejszego polskiego leksykografa Witolda Doroszewskiego. Choć ostatnio można obserwować odstęp od jego teorii leksykograficznych, które najbardziej zaważyły na losach i kształcie słowników polskich wydanych po drugiej wojnie światowej.

Společným ramieniem nauk dążących do wypracowania wszystkim ludziom racjonalnego poglądu na świat jest leksykografia. (Doroszewski 1970, s. 73).

Do zadań leksykografii należy nie tylko badanie treści znaczeniowej wyrazów w związku z opracowywaniem artykułów hasłowych, ale także uczestniczenie w myśleniu językowym jako procesie społecznym. (Doroszewski 1970, s. 127).

3.1 Budowa słownika

Jak już powiedzieliśmy, leksykografia zajmuje się teorią i praktyką układania słowników. *Słownik* to pewien uporządkowany zbiór jednostek językowych (najczęściej

---

⁵ *Leksykografia to dział językoznawstwa zajmujący się teorią i praktyką układania słowników* “przekład mój”.

słownictwa) co najmniej jednego języka. *Słownictwo* zaś da się określić jako zbiór leksykalnych jednostek językowych. W słowniku można opisać dowolny aspekt języka czy jednostek leksykalnych, np. wymowę, składnię, znaczenie itp. w dowolnym okresie jego historii. Charakterystyczną cechą słowników jest ich układ. Słownik nie jest tekstem ciągłym, ale składa się z wielu mniejszych tekstów stanowiących blok informacji. Każdy taki blok - tzw. *hasło* - ma swój tytuł, który pozwala do niego dotrzeć, nazywany jest *nazwą hasła*, lub *wyrazem hasłowym*. Również hasło składa się z bloków informacji, zwanych *częściami hasła*. Tę część hasła, w której znajduje się definicja nazywamy *znaczeniem* w słownikach jednojęzycznych, a *ekwiwalentem* w słownikach dwu i więcej języcznych. Sposób uporządkowania haseł w słowniku nazywany jest *makrostrukturą słownika*, a uporządkowanie części wewnętrznej hasła to jego *mikrostruktura*. *Siatka haseł* zaś to spis wszystkich haseł, jakie się pojawiają w danym słowniku. Najczęściej stosowane rodzaje ułożenia makrostruktury: *uporządkowanie formalne* opiera się na formie opisywanej jednostki; *uporządkowanie onomazjologiczne* (pojęciowe) opiera się na znaczeniu opisywanej jednostki (Piotrkowski 1993, s. 9 - 11).

3.2 Terminografia

Dla nas ważny jest dział leksykografii nazywany leksykografią terminologiczną. *Leksykografia terminologiczna (terminografia)* jest dyscypliną naukową zajmującą się teorią i praktyką sporządzania słowników terminologicznych (ST) lub szerzej dzieł terminograficznych, ponieważ współcześnie w kręgu zainteresowań tej dziedziny znajdują się również inne produkty pracy terminograficznej, m. in. glosariusze (rejstry), bazy danych terminograficznych, pamięci tłumaczeniowe oraz słowniki nowego typu (Lukszyn, Zmarzer 2006, s. 5).

3.2.1 Przedmiot terminologii

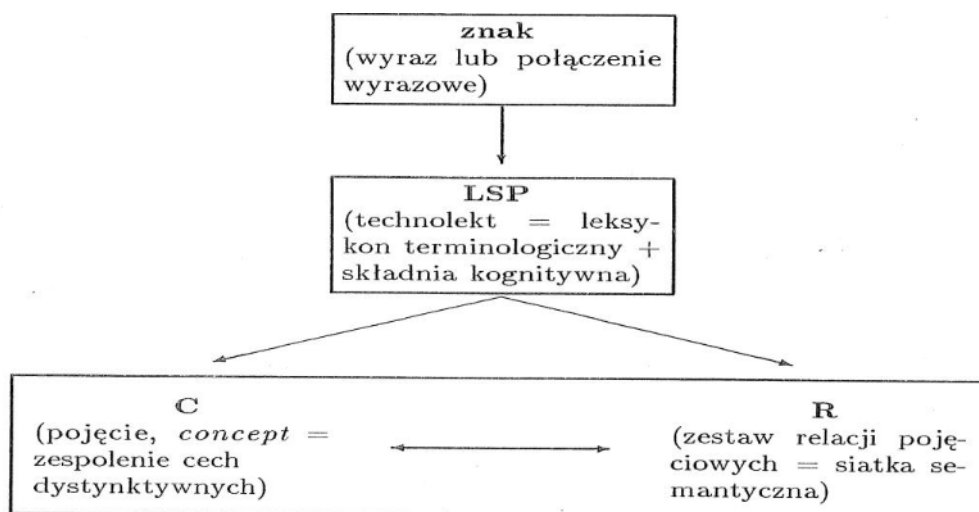
Przedmiotem badań terminologii są terminy należące do różnych dziedzin wiedzy. Konsekwencją tego faktu są formalnie udokumentowane powiązania terminologii ze wszystkimi dyscyplinami naukowymi i wszystkimi sferami działalności technicznej. W sposób ewidentny związek ten znajduje swe odbicie w słownikach terminologicznych (Lukszyn, Zmarzer 2006, s. 5 - 7).

3.2.2 Termin

Istnieje mnóstwo definicji terminu. Można powiedzieć, że: *termin to wyraz (połączenie wyrazowe) o konwencjonalnie określonej, ściśle zdefiniowanej strukturze pojęciowej, w zasadzie jednoznaczny i nie podlegający interpretacji o charakterze emocjonalnym, posiadający natomiast zdolności systemotwórcze* (Lukszyn, Zmarzer 2006, s. 21).

Semiotyka patrzy na termin jako na *znak językowy należący do leksykonu określonego technolektu (subjektu specjalistycznego) i oznaczający pojęcie w systemie relacji semantycznych właściwych dla danego leksykonu* (Lukszyn, Zmarzer 2006, s. 23).

Termin

Rys. nr 4, Lukszyn J., Zmarzer W. 2006, s. 23

Właściwości terminu to systemowość, jednoznaczność w obrębie danego systemu terminologicznego, brak ekspresji, neutralność stylistyczna, określenie przez definicję.

Rozróżniamy dwa rodzaje terminów:

1) *termin empiryczny (nomen)* - terminy, których używa się w naukach stosowanych, przyrodniczych, technice; od momentu wytworzenia takiego terminu jest on używany wyłącznie w tym znaczeniu obowiązującym dla wszystkich; podstawą tych terminów jest idea normalizacji.

2) *termin teoretyczny* - terminy pojawiające się w różnych obszarach tematycznych, gdzie podczas oceny zjawisk ważna jest postawa oceniającego, danego prądu umysłowego, danej społeczności; ich znaczenie jest określone umownie i zaakceptowane przez szerszą społeczność. Należą tutaj w większości terminy z zakresu nauk humanistycznych (np. terminologia prawnicza) (Machová 1995, s. 151). Dlatego do grupy tej możemy zaklasyfikować terminy księgowe.

Słowniki terminologiczne opisują tylko wycinek słownictwa danego języka. Elementarnymi źródłami projektów terminograficznych są najnowsze publikacje, które są uważane w pewnym obszarze tematycznym za prestiżowe.

3.2.3 Charakterystyka hasła

Hasło najczęściej złożone jest z rzeczownika i jego atrybutów; czasowniki i przymiotniki reprezentowane są minimalne, podobnie jak wyrazy pochodne. Nie rejestruje się wymowy, większość słowników terminologicznych nie podaje informacji gramatycznych (jeżeli już się pojawia jakaś informacja to o rodzaju rzeczownika albo informacje o nietypowych zjawiskach gramatycznych), brakuje rejestracji wartościowości czasowników, ale zakłada się, że w przyszłości będą się pojawiać w celu pomocy tłumaczom – por. *žądać – žądać czegoś – žadać czegoś od kogoś*. Natomiast coraz częściej pojawiają się w działach terminologicznych charakterystyczne kolokacje (Machová 1995, s. 153 – 155). Za istotną informację uważa się definicję znaczenia. Przy definiowaniu terminów używa się metody logicznej (klasycznej). Określone pojęcie zaklasyfikowane jest do najbliższej nadrzędnej grupy (*genus proximum*), a następnie jest określane przez cechy specyfikujące (*differentia specifica*), które odróżniają je od pozostałych członów tej samej klasy; przykład - *Koło to część płaszczyzny (genus proximum) ograniczona przez pewien okrąg (differentia specifica)* (Hladká 2007, s. 77). Czasami pojawiają się również przykłady użycia, synonimy (w terminografii są synonimami tylko te terminy, których znaczenie jest identyczne). Jeżeli słownik obejmuje słownictwo z większej liczby zakresów, to bywają one oznaczone.

Na linii wyraz *ogólny – termin* zachodzą procesy terminologizacji (transpozycji semantycznej wyrazu ogólnego do określonego zbioru terminologicznego) i determinologizacji (transpozycji semantycznej terminu do słownictwa ogólnego). Proces terminologizacji ujawnia się w takich zjawiskach jak quasi-termin, tj. wyraz ogólny

którego definicję fachową wyprowadza się ze znaczenia językowego. W pewnym uproszczeniu proces formowania się terminu na podstawie wyrazu ogólnego ma następującą postać: wyraz ogólny (moment wstępnej fiksacji specjalistycznego pojęcia) – quasi-termin (moment poszukiwania optymalnej definicji pojęcia) – termin. Zadaniem każdego quasi-terminu jest dążenie do przekształcania się w termin (Lukszyn, Zmarzer 2006, s. 24).

3.2.4 Terminograf

Terminograf jest zazwyczaj specjalistą reprezentującym interesy swojej branży, nie zaś językoznawcą. Dlatego metody pracy terminografów nie są wytyczone przez językoznawstwo. Jednak w skład projektów terminologicznych powinni wchodzić językoznawcy, już tylko z tego względu, że słowniki terminograficzne zazwyczaj istnieją tylko "same dla siebie" a nie zwraca się uwagi na ich istnienie w ramach tekstów. Językoznawcy z kolei potrafią ułożyć lingwistyczne informacje przyporządkowane poszczególnym terminom tak, żeby mogły one skutecznie pomóc podczas produkcji tekstów. Terminograf wytycza cel projektu, z tego wynika rodzaj słownika, następnie wytyczy informacje, które będą ustalane (Machová 1995, s. 147).

Jeżeli leksykografia jest działem językoznawstwa zajmującym się teorią i praktyką układania słowników, to można powiedzieć, że terminografia jest działem językoznawstwa zajmującym się teorią i praktyką układania słowników terminologicznych lub szerzej dzieł terminograficznych (glosariuszy, baz danych terminograficznych, pamięci tłumaczeniowych...). W centrum zainteresowań terminologii stoją terminy. Terminologia jest powiązana ze wszystkimi dyscyplinami naukowymi i wszystkimi sferami działalności technicznej, ponieważ przedmiot terminologii stanowią terminy należące do różnych dziedzin wiedzy. Z tego powodu terminograf to zazwyczaj specjalista pewnej branży, nie zaś językoznawca. Rozróżnia się dwa rodzaje terminów terminy teoretyczne, do których zaliczono terminy księgowo (przy ocenie zjawisk ważna jest postawa oceniającego, danej społeczności; ich znaczenie jest określone umownie i zaakceptowane przez szerszą społeczność, należą tutaj w większości terminy z zakresu nauk humanistycznych – na przykład terminologia prawnicza) i terminy empiryczne (terminy, których używa się w naukach stosowanych, przyrodniczych, technice;

od momentu wytworzenia takiego terminu jest on używany tylko i wyłącznie w tym znaczeniu obowiązującym dla wszystkich).

4 PRZEKŁADOZNAWSTWO

Do pewnego stopnia z leksykografią powiązane jest przekładoznawstwo, czyli nauka, w której centrum uwagi znajdują się problemy związane z tłumaczeniem. Jak wspomiano powyżej leksykografia jest działem językoznawstwa zajmującym się teorią i praktyką układania słowników. Jednym z procesów, który następuje przy układaniu słownika jest tłumaczenie jednostki źródłowej na jednostkę docelową. Przekładoznawstwo nie odgrywa żadnej roli w procesie układania słownika jednojęzycznego, gdy używa się tylko jednego języka.

4.1. Tłumaczenie

Przedmiotem przekładoznawstwa (translatoryki) jest tłumaczenie. *Tłumaczenie jest operacją, która polega na sformułowaniu w pewnym języku odpowiednika wypowiedzenia sformułowanego uprzednio w innym języku* (Wojtasiewicz 2005, s. 18). Nacisk położony jest na operację, otrzymany wynik (odpowiednik w innym języku) nazywany jest przekładem. Pojęcia przekład używa się w języku polskim na ogół w znaczeniu rezultatu czynności/operacji tłumaczenia (Wojtasiewicz 2005, s. 15).

4.2. Ekwiwalencja

W szerokim słowa znaczeniu ekwiwalencję można rozumieć jako równoważność tekstu źródłowego i tekstu docelowego na różnych poziomach języka. *Ekwiwalent to rzecz zastępująca inną rzecz o równej wartości* (Dunaj 2001, s. 127)

Do problemu ekwiwalencji podchodzono z różnych aspektów. Jakobson wyróżnił trzy sposoby tłumaczenia znaku językowego:

- 1) przekład wewnątrzjęzykowy (przeredagowanie), który stanowi interpretację znaków językowych za pomocą innych znaków tego samego języka.
- 2) przekład międzyjęzykowy (przekład właściwy), który stanowi interpretację znaków językowych za pomocą jakiegoś innego języka.

3) przekład intersemiotyczny (transmutacja), który stanowi interpretację znaków językowych za pomocą znaków pozajęzykowych systemów znakowych (Jakobson 2009, s. 44). Zgodnie z semiotycznym podejściem Jakobsona do tłumaczenia, tłumacz najpierw musi odkodować wiadomość tekstu źródłowego, a następnie przekazać ją jako odpowiedni ekwiwalent tekstu docelowego (Jakobson 2009, s. 45).

W procesie wyszukiwania odpowiedników języka docelowego z języka źródłowego mogą powstać różnego rodzaju problemy. Jak wiemy, wyrazy w językach obcych albo całkowicie się pokrywają w swoim znaczeniu, wtedy mówimy o ekwiwalencji całkowitej/absolutnej (w czeskiej literaturze używa się pojęcia úplná ekvivalence). Takich wyrazów jest mało, należą tutaj podstawowe pojęcia oznaczające się do codziennej rzeczywistości (np. *ojciec:otec, drzewo:strom*). Drugą grupę stanowią wyrazy, które pokrywają się częściowo w swoim znaczeniu. Jest ich najwięcej (*bułka:rohlik, ciastko:zákusek*). Trzecią kategorią są tzw. wyrazy nieprzetłumaczalne, kiedy nie ma takich realiów w jednym z języków. W tym przypadku mówimy o ekwiwalencji zerowej (*nulová ekvivalence*) (Knittlová 2000, s. 33 - 35). W tym przypadku w tłumaczeniu pomagają różne zabiegi. Do podstawowych należy transkrypcja: *перестройка* > *pierestrojka*, transliteracja: *General Motors* > *дженерал моторс*, użycie kalku: *landschaft* > *krajobraz*, opis znaczenia: *barszcz* > *beetroot and cabbage soup* oraz analogia: *Дед Мороз* > *Sant Nikolaus* (Hrdlicka 1997, s. 139 - 141).

Eugenide Nida rozróżnił ekwiwalencję formalną, która dąży do jak najwierniejszego zachowania formalnych środków poprzez dosłowne tłumaczenie, "słowo za słowo" i ekwiwalencję dynamiczną, dla której najważniejsze jest przekazanie głównej myśli języka, tam gdzie jest to niezbędne kosztem dosłowności. Tekst języka docelowego musi mieć taki wpływ na innych czytelników, do których był adresowany. (Hrdlicka 1997, s. 91).

Kolejne rozwiązania, ostatnio dosyć popularne, zostały zaproponowane przez Monę Baker. Ta rozróżnia ekwiwalencję na poziomie słowa. Twierdzi, że ekwiwalencja ta jest pierwszym elementem, który tłumacz musi wziąć pod uwagę, powinien analizować pojedyncze jednostki i znaleźć odpowiedni ekwiwalent w języku docelowym. Druga to ekwiwalencja gramatyczna, która nawiązuje do różnorodności gramatycznych w różnych językach, co może stwarzać pewne problemy

w zakresie znalezienia bezpośredniej korespondencji w języku docelowym. Kolejny przypadek to ekwiwalencja tekstowa odnosząca się do ekwiwalencji między tekstem języka źródłowego i docelowego. Tłumacz decyduje, czy utrzyma spójną więź, zwartość tekstu. Jego decyzja kieruje się tym, kim jest docelowy adresat, jaki jest cel tłumaczenia, typ tekstu. Ostatni typ to ekwiwalencja pragmatyczna. Tłumacz musi zrozumieć podteksty, żeby móc przetłumaczyć przesłanie tekstu źródłowego (Baker 1992, s. 10 – 119).

Wojtasiewicz mówi o dwóch przypadkach bezekwiwalencji. Z jednej strony wspomina o nieprzetłumaczalności wynikającej z różnic strukturalnych danych języków (różny system fonologiczny, gramatyczny, składniowy...), z drugiej strony o nieprzetłumaczalności leksykalnej, niemożności oddania w języku przekładu pewnych pojęć wyrażalnych w języku oryginału. W ich obrębie obserwujemy asymilację do języka przekładu. Pojęcia te nazywa jako *terminy w szerokim rozumieniu techniczne*. Wojtasiewicz zalicza tu na przykład nazwy zwierząt i roślin (jaguar, puma), zjawiska geograficzne (tundra, tajga), nazwy miar lokalnych (mila, funt), jednostki monetarne (złoty, dolar), wytwory cywilizacji (minaret, wigwam), kulturę materialną (kluski, pudding), nazwy instytucji (conclave)... (Wojtasiewicz 2005, s. 65 – 70). Poza tym zaznacza, że we wszystkich rodzajach tekstów występuje przekładalność częściowa lub zerowa. Rozwiązanie problemu w pewnym przynajmniej stopniu zależy od tłumacza (Wojtasiewicz 2005, s. 89).

II CZEŚĆ PRAKTYCZNA

5 METODOLOGIA

Polsko-czeski słownik terminologii księgowej ułożony jest w następujący sposób. Po pierwsze jednostki leksykalne zaczerpnięte zostały z polskiej i czeskiej ustawy o rachunkowości, z różnych dokumentów księgowych, podręczników z księgowości (Brada, J. Základy účetnictví, Messner, Z. Podstawy rachunkowości, Mecharda, B. Podstawy rachunkowości aspekty teoretyczne i praktyczne, Opletalová, A. Základy účetnictví). Zgodnie z zasadą korzystania ze zbiorów aktualnych, terminy pochodzą ze źródeł nie starszych niż 10 lat. Po drugie każdy termin zawiera definicję oraz czeski ekwiwalent, charakterystyczne połączenia w obu językach, ewentualnie skrót czy skrótowiec. Większość definicji terminów pochodzi z Uniwersalnego słownika języka polskiego. PWN SA, 2004. W mniejszym stopniu skorzystano z definicji zamieszczonych w polskiej Wikipedii.

Struktura zewnętrzna hasła przedstawia ułożenie słownika w porządku formalnym, czyli alfabetycznym. Struktura wewnętrzna zaś ułożenie według sposobu onomazjologicznego, czyli według semantycznych połączeń. To znaczy, że słownik wygląda w następujący sposób:

Akcja «papier wartościowy, dokument stwierdzający udział w kapitale spółki akcyjnej i prawo do uczestniczenia w jej dochodach»

akcie

~ akcja imienna   *akcie na jméno*

~ akcja na okaziciela   *akcie na majitele (doručitele)*

...

Akcjonariusz «posiadacz akcji, współwłaściciel spółki akcyjnej»

akcionář

~ akcjonariusz mniejszościowy   *menšinový akcionář*

...

Zgodnie z zasadami słowników terminologicznych w słowniku nie rejestrowano wymowy, informacji gramatycznych, składniowych lub innych informacji lingwistycznych.

6 BAZA TERMINÓW

Akcja «papier wartościowy, dokument stwierdzający udział w kapitale spółki akcyjnej i prawo do uczestniczenia w jej dochodach»

akcie

akcja	<i>akcie</i>
akcja imienna	<i>akcie na jméno</i>
akcja na okaziciela	<i>akcie na majitele (doručitele)</i>
akcja niema	<i>prioritní (přednostní) akcie</i>
akcja pracownicza	<i>zaměstnanecká akcie</i>
akcja założycielska	<i>zakladatelská akcie</i>
akcja zwykła	<i>kmenová (obyčejná) akcie</i>
akcje idą w górę	<i>akcie stoupají</i>
akcje pospadały	<i>akcie klesly</i>
akcje przeznaczone do sprzedaży	<i>akcie určené k prodeji</i>
emisja akcji	<i>emise akcií</i>
emitować akcje	<i>emitovat akcie</i>
kurs akcji	<i>kurz akcie</i>
nabycie akcji	<i>nabytí akcie</i>

Akcjonariusz «posiadacz akcji, współwłaściciel spółki akcyjnej»

akcionář

akcjonariusz mniejszościowy	<i>menšinový akcionář</i>
akcjonariusz większościowy	<i>většinový akcionář</i>

Aktywa «składniki majątkowe przedsiębiorstwa (środki pieniężne, nieruchomości, należności itp.) pozostające w danym momencie do jego dyspozycji»

aktivum, aktiva

aktywa brutto	<i>aktiva brutto</i>
---------------	----------------------

aktywa finansowe	<i>finanční aktiva</i>
aktywa netto	<i>aktiva netto</i>
aktywa obrotowe	<i>oběžná/krátkodobá aktiva</i>
aktywa pieniężne	<i>peněžní aktiva</i>
aktywa rzeczowe	<i>hmotná aktiva</i>
aktywa trwałe	<i>stálá/dlouhodobá aktiva</i>
aktywa warunkowe	<i>aktiva podmíněná</i>
aktualizacja wyceny aktywów	<i>změna vykazání aktiv/reklasifikace</i>
finansowe aktywa trwałe	<i>dlouhodobá finanční aktiva</i>
finansowe aktywa obrotowe	<i>krátkodobá finanční aktiva</i>
przypływy aktywów	<i>přírůstky aktiv</i>
rzeczowe aktywa trwałe	<i>dlouhodobá hmotná aktiva</i>
sprzedaż aktywów	<i>prodej aktiv</i>
ubytek aktywów	<i>úbytky aktiv</i>

Bilans «obrazujące stan majątkowy jednostki gospodarczej zestawienie przychodów i rozchodów dóbr materialnych lub innych wartości za dany okres»

rozvaha, bilance

bilans gospodarczy	<i>obchodní bilance</i>
bilans gospodarczy bierny (ujemny)	<i>pasivní obchodní bilance (negativní)</i>
bilans gospodarczy czynny (dodatni)	<i>aktivní obchodní bilance (aktivní)</i>
bilans księgowy	<i>účetní rozvaha (bilance)</i>
bilans otwarcia (początkowy)	<i>počáteční rozvaha</i>
bilans płatniczy	<i>platební bilance</i>
bilans zamknięcia (sprawozdawczy)	<i>konečná rozvaha</i>
moment bilansowy	<i>rozvahový den</i>
sporządzić bilans	<i>sestavit rozvahu</i>
zestawienie bilansowe	<i>rozvahový stav</i>

Budowle

stavby

Budżet «zestawienie, plan przewidzianych na przyszły okres dochodów i wydatków; także: ogół dochodów i wydatków, możliwości wydatkowania»

rozpočet

budżet miesięczny	<i>měsíční rozpočet</i>
budżet państwa	<i>státní rozpočet</i>
przekroczyć budżet	<i>překročit rozpočet</i>
uchwalić budżet	<i>schválit rozpočet</i>
jednostka budżetowa	<i>rozpočtová jednotka</i>
zakład budżetowy	<i>rozpočtová organizace</i>

Cena «wartość czegoś wyrażana w pieniądzu jako środka zamiennym»

cena

cena brutto	<i>cena brutto</i>
cena detaliczna	<i>maloobchodní cena</i>
cena dumpingowa	<i>dumpingová cena</i>
cena eksportowa	<i>exportní/vývozní cena</i>
cena fabryczna	<i>podniková cena</i>
cena fakturowa	<i>fakturní cena/fakturovaná cena</i>
cena giełdowa	<i>burzovní cena</i>
cena handlowa	<i>obchodní cena</i>
cena hurtowa	<i>velkoobchodní cena</i>
cena importowa	<i>dovozní cena</i>
cena inflacyjna	<i>inflační cena</i>
cena jednostkowa	<i>jednotková cena</i>
cena kalkulacyjna	<i>kalkulační cena</i>
cena kartelowa	<i>kartelová cena</i>

cena konkurencyjna	<i>konkurenční cena</i>
cena kosztów własnych	<i>kalkulační cena</i>
cena kupna	<i>nákupní cena</i>
cena maksymalna	<i>maximální cena</i>
cena minimalna	<i>minimální cena</i>
cena nabycia	<i>pořizovací cena</i>
cena netto	<i>cena netto</i>
cena nominalna	<i>nominální cena</i>
cena orientacyjna	<i>orientační cena</i>
cena promocyjna	<i>nabídková cena</i>
cena przeciętna	<i>průměrná cena</i>
cena rynkowa	<i>tržní cena</i>
cena sprzedaży	<i>prodejní cena</i>
cena światowa	<i>světová cena</i>
cena sztuczna	<i>umělá cena</i>

Deklaracja podatkowa/zeznanie podatkowe «zeznanie płacącego podatek»

daňové přiznání/přiznání k dani

złożyć zeznanie podatkowe	<i>podat daňové přiznání</i>
dokonać korekty zeznania podatkowego	<i>opravit daňové přiznání</i>

Deklaracja VAT «zeznanie płacącego podatek VAT»

výkaz DPH

Dostawca «osoba, która zajmuje się dostawą czegoś, która coś dostarcza, zaopatruje w coś»

dodavatel

zawrzeć/zawierać umowę z dostawcami *uzavřít/uzavírat smlouvu s dodavateli*

Dowód księgowy «dokument będący podstawą dokonanej zapisy w księgach rachunkowych»

účetní doklad

Dyskonto «potrącenie przez bank pewnej części sumy nominalnej weksli, czeków, papierów wartościowych w wypadku ich skupu przed terminem płatności»

diskont

Dywidenda «dochód z akcji, udział akcjonariuszy w rocznym zysku spółki akcyjnej»

dividenda

wypłacić dywidendy

vyplatit dividendy

Dzień bilansowy «to dzień na który jednostka sporządza sprawozdanie finansowe»

rozvahový den

Dziennik «instrument księgowy pełniący funkcję chronologicznego zapisu zdarzeń gospodarczych»

denník

Dzień wolności podatkowej «to dzień, w którym (średnio) łączny dochód od początku roku zrównuje się z (przewidywanymi) zobowiązaniami podatkowymi na ten rok, a więc symbolicznie obywatele przestają płacić państwu, a zaczynają zarabiać na siebie»

den daňové svobody/volnosti

Ewidencja księgowa

účetní evidence

Ewidencja księgowo rozrachunków

Saldokonto

Faktura «pisemny dowód transakcji kupna i sprzedaży lub wykonania jakiejś usługi wystawiony odbiorcy przez dostawcę lub usługodawcę, będący podstawą rozliczenia; rachunek»

faktura

fakturowanie	<i>fakturování</i>
otrzymać fakturę	<i>obdržet fakturu</i>
wystawić fakturę	<i>vystavit fakturu</i>

Fundusz «wyodrębniony zasób środków majątkowych przeznaczonych na określony cel»

fond

fundusz emerytalny	<i>důchodový fond</i>
fundusz inwestycyjny	<i>investiční fond</i>
fundusz płac	<i>mzdový fond</i>
fundusz prywatyzacji	<i>privatizační fond</i>

Grunty

pozemky

Informacja rachunkowa «wiadomość o stanie i zmianach majątku podmiotu gospodarczego»

účetní informace

Univerzita Palackého v Olomouci

Instrument finansowy «forma zobowiązania pieniężnego jednego podmiotu względem drugiego»

finanční nástroj

Inwentaryzacja «spis inwentarza z natury w celu sprawdzenia i ewentualnego skorygowania

ewidencji składników majątkowych danej jednostki organizacyjnej; inwentaryzowanie»

inventarizace

Inwestycja «przeznaczenie środków finansowych na powiększenie lub odtworzenie zasobów majątkowych albo na zakup papierów wartościowych»

investice

inwestować w coś

investovat do čeho

Jednolity system rozrachunkowy

jednotná účetní soustava

Jednostka gospodarcza «wyodrębniona prawnie organizacyjnie i ekonomicznie jednostka, prowadząca działalność gospodarczą»

hospodářská jednotka

Jednostka rachunkowa/obrachunkowa

účetní jednotka

Kapitał «majątek trwały i aktywa finansowe osoby prywatnej, przedsiębiorstwa, instytucji itp., mające wartość pieniężną»

kapitál

kapitał akcyjny	<i>akciový kapitál</i>
kapitał finansowy	<i>finanční kapitál</i>
kapitał obcy	<i>cizí kapitál</i>
kapitał podstawowy	<i>základní kapitál</i>
kapitał trwałe	<i>základní/fixní kapitál</i>
kapitał własny	<i>vlastní kapitál</i>

Kasa

pokladna

Konsolidacja «zamiana kilku dotychczasowych pożyczek na jedną nową o ujednoczonych warunkach spłaty»

konsolidace

Konto «rachunek w księgowości wykazujący stan środków pieniężnych klienta umieszczonych w danym banku; konto bankowe»

účet

konto bankowe	<i>bankovní účet</i>
na dobro konta	<i>ve prospěch účtu</i>
obciążenie konta	<i>zatížení účtu</i>
uznać konto	<i>připsat ve prospěch účtu</i>
w ciężar konta	<i>na vrub účtu</i>
zamknąć konto	<i>uzavřít účet</i>

Koszt/koszty «suma pieniędzy wydatkowana na kupno lub opłacenie czegoś, nakład pieniężny na określony cel»

náklady

koszty bezpośrednie	<i>přímé náklady</i>
---------------------	----------------------

koszty całkowite	<i>úplné/celkové náklady</i>
koszty eksploatacyjne	<i>provozní náklady</i>
koszty finansowe	<i>finanční náklady</i>
koszty handlowe	<i>obchodní náklady</i>
koszty nadzwyczajne	<i>mimořádné náklady</i>
koszty operacyjne	<i>provozní náklady</i>
koszty pośrednie	<i>nepřímé náklady</i>
koszty przyszłych okresów	<i>náklady příštích období</i>
koszty własne	<i>vlastní náklady</i>
mieć/ponosić koszty	<i>mít náklady</i>
obniżyć/obniżyć koszty	<i>snížit/snižovat náklady</i>
pokryć/pokrywać koszty	<i>pokryt/pokryvat náklady</i>
szacunkowe koszty	<i>odhadované náklady</i>

Kredyt «požyczenie komuś pieniędzy na określony cel pod warunkiem zwrotu równowartości wraz z odsetkami w określonym terminie»

úvěr

kredyt bankowy	<i>bankovní úvěr</i>
kredyt długoterminowy	<i>dlouhodobý úvěr</i>
kredyt handlowy	<i>obchodní úvěr</i>
kredyt hipotetyczny	<i>hypoteční úvěr</i>
kredyt inwestycyjny	<i>investiční úvěr</i>
kredyt konsumpcyjny	<i>spotřebitelské úvěr</i>
kredyt krátkoterminowy	<i>krátkodobý úvěr</i>
kredyt pieniężny	<i>peněžní úvěr</i>
kredyt rewalwingowy	<i>revolvingový úvěr</i>
kredyt towarowy	<i>zbožový úvěr</i>
spłacać/spłacić kredyt	<i>splácet/splatit úvěr</i>
stawka kredytu	<i>úvěrová sazba</i>

Księga główna «księga rachunkowa zawierająca zbiór kont»

hlavní kniha

księga rachunkowa

účetní kniha

księga pomocnicza

kniha analytických účtu

Księgowość/rachunkowość/buchalteria «prowadzenie ksiąg, w które wpisuje się wpływy, wydatki, transakcje i inne zmiany stanu majątkowego przedsiębiorstwa

lub instytucji; rachunkowość»

účetnictví

konto księgowo

účetní účet

księgować/zaksięgować

účtovat/zaúčtovat

księgowanie

účtovat/zaúčtovat

księgowy

účetní

księgowość finansowa

finanční účetnictví

księgowość zarządcza

manažerské účetnictví

prowadzić księgowość

vést účetnictví

przeksięgować

překnihovat/převést z jednoho účtu na druhý

zaksięgować operację

zaúčtovat operaci

zapis księgowy

účetní záznam

Kurs emisyjny

emisní kurs

Kwota «pewna suma pieniędzy»

částka

wpłacić kwotę

uhradit částku

oszacować coś na kwotę

ohodnotit co na částku

Likvidacja «postępowanie zmierzające do uregulowania spraw organizacyjnych i majątkowych rozwiązywanej firmy, instytucji itp.»

likvidace

likwidacja przedsiębiorstwa

likvidace podniku

Lokal mieszkalny

bytové prostory

Lokal użytkowy

nebytové prostory

Majątek

majetek

majątek obrotowy

krátkodobý majetek

majątek trwały

dlouhodobý majetek

finansowy majątek obrotowy

krátkodobý finanční majetek

finansowy majątek trwały

dlouhodobý finanční majetek

inny majątek

jiný majetek

wycena majątkowa

majetkový odhad

Materialy «wszystko co wchodzi do procesu produkcji»

materiál

materiały na składzie

materiál na skladě

Należność «wynikłe z przeszłych zdarzeń uprawnienie podmiotu do otrzymania określonego świadczenia pieniężnego lub rzeczowego od innych podmiotów»

pohledávka

należności długoterminowe	<i>krátkodobé pohledávky</i>
należności krótkoterminowe	<i>dlouhodobé pohledávky</i>
należność z tytułu dotacji	<i>pohledávky z titulu dotací</i>
należność z tytułu podatków	<i>pohledávky z titulu daní</i>
należność z tytułu usług	<i>pohledávky za služby</i>
wzrost należności	<i>zvýšení pohledávek</i>
zmniejszenie należności	<i>snížení pohledávek</i>

Niedobór «nadwyżka rozchodu nad dochodem»

manko

niedobór budżetowy	<i>rozpočtové manko</i>
niedobór w kasie	<i>manko na pokladně</i>

Niedobory i szkody

manka a škody

Nieruchomość «grunt wraz z zabudowaniami stanowiący czyjąś własność, będące dobrami materialnymi nieruchomymi, nieprzenośnymi»

nemovitost

majątek nieruchomy	<i>nemovitý majetek</i>
majątek ruchomy	<i>movitý majetek</i>

Obligacja «papier wartościowy dający posiadaczowi prawo do otrzymania stałego, z góry określonego dochodu, stanowiący dowód wiarygodności»

dluhopis

obligacja państwowa

státní dluhopis

Odbiorca «osoba upoważniona do odbioru czegoś, otrzymująca to, co jest dla niej przeznaczone»

odběratel

odbiorca towaru

odběratel zboží

Odroczony termin płatności

odložený termín splatnosti

Odsetka «określona kwota, stanowiąca ustalony procent od jakiejś sumy pieniędzy, zwykle od kapitału, kredytu itp.; odsetek»

úrok

odsetek bankowy

bankovní úrok

Operacja gospodarcza

hospodářská operace

Operacja handlowa

obchodní operace

Operacja finansowa

finanční operace

Osoba fizyczna «każdy człowiek od chwili urodzenia do chwili śmierci»

fyzická osoba

Osoba prawna «jednostka organizacyjna powołana do określonych celów, którą przepis prawny uznaje za samodzielny podmiot prawa cywilnego»

právnícká osoba

Papier wartościowy «dokument dający jego posiadaczowi prawo otrzymywania dochodu, np. akcja, obligacja, weksel»

cenný papír

Pasywa «źródła finansowania firmy, na które składają się fundusze własne, zysk, kredyty, pożyczki i zobowiązania wobec innych jednostek gospodarczych, wykazywane w bilansie księgowym po prawej stronie»

pasiva

Plan finansowy

finanční plán

Plan kont «to układ kont przyjęty w podmiocie gospodarczym w celu uporządkowania ewidencji operacji gospodarczych»

účtová osnova

zakładowy plan kont

účtová osnova podniku

Podatek «obowiązkowe świadczenia materialne pobierane przez państwo w celu pokrycia jego wydatków»

daň

podatek bezpośredni	<i>přímá daň</i>
podatek dochodowy	<i>daň z příjmu</i>
podatek dochodowy od osób fizycznych, PIT	<i>daň z příjmu fyzických osob</i>
podatek dochodowy od osób prawnych, CIT	<i>daň z příjmu právnických osob</i>
podatek drogowy	<i>silniční daň</i>
podatek gruntowy	<i>pozemková daň</i>
podatek konsumpcyjny	<i>spotřební daň</i>
podatek od nieruchomości	<i>daň z nemovitosti</i>
podatek od wynagrodzeń	<i>daň ze mzdy</i>
podatek pośredni	<i>nepřímá daň</i>
podatek progresywny	<i>progresivní daň</i>
podatek VAT	<i>daň DPH</i>
przepisy podatkowe	<i>daňové předpisy</i>
zapłacić podatki	<i>zaplatit daně</i>

Podatki i opłaty

daně a poplatky

pozostałe podatki i opłaty	<i>ostatní daně a poplatky</i>
opłata za używanie	<i>poplatek za používání</i>

Podaż (czegós) «oferowanie towarów na sprzedaż; także: ilość pewnego towaru znajdująca się na rynku»

nabídka

Podmiot gospodarczy «osoba fizyczna lub prawna prowadząca na własny rachunek w celach zarobkowych działalność gospodarczą»

hospodářský subjekt

Podsumowanie

rekapitulace

Popyt (na coś) «zapotrzebowanie na towary lub usług»

poptávka

Produkt

produkt, výrobek

Przecena «wyznaczenie niższej ceny niż poprzednia, zwykle na artykuły posezonowe lub towary z wadami»

snížení ceny/snížená cena

Przepływ pieniężny

peněžný pohyb/transakcje

Przeszacowanie

přecenění, nadhodnocení

Przychód «pozycja, rubryka, w której wpisuje się wpływy gotówkowe»

výnos (podniku); zdroje (dodávek v materiálové bilanci); příjem (položek na účet); příjem, důchod

przychód brutto

hrubý výnos/příjem

przychód finansowy

finanční výnos/příjem

przychód netto

čistý výnos/příjem

przychody przyszłych okresów

příjmy příštích období

przychody i rozchody

příjmy a výdaje

Półfabrykaty

polotovary

Rachunek zysku i strat «jeden z podstawowych i obligatoryjnych elementów sprawozdania finansowego jednostki. Informuje, jaka jest efektywność poszczególnych rodzajów działalności oraz jaki jest ogólny wynik finansowy przedsiębiorstwa»

výsledovka/účet zisků a ztrát

Rok obrotowy/obrachunkowy «to rok kalendarzowy lub inny okres trwający 12 kolejnych pełnych miesięcy kalendarzowych, stosowany również do celów podatkowych»

účetní období

rok kalendarzowy

kalendářní rok

12 po sobie idących miesięcy

hospodářský rok

bieżący rok obrotowy

letošní/aktuální účetní období

Rozchód «pozycja, rubryka, w której wpisuje się wydatki»

výdaj, výloha; spotřeba (surovin, paliva); výdej, vydání (materiálu)

rozchody przyszłych okresów

výdaje příštích období

Rozrachunek «obliczenie należności, kosztów, załatwienie rachunków, rozliczenie się z kimś; obrachunek»

vyúčtování; úhrada, placení, zúčtování

rozrachunek bezgotówkowy

bezhotovostní zúčtování/bezhotovostní platba

rozrachunek gospodarczy

hospodářský rozpočet

rozrachunek gotówkowy

hotovostní zúčtování/hotovostní platba

rozrachunki publicznoprawne	<i>zúčtování s institucem</i>
rozrachunki z odbiorcami i dostawcami	<i>zúčtování s odběrateli a dodavateli</i>
rozrachunki z pracownikami	<i>zúčtování se zaměstnanci</i>
rozrachunki z tytułu VAT	<i>zúčtování daní</i>

Saldo «różnica między sumami przychodu i rozchodu, obrotów stron konta księgowego, debetu i kredytu»

zůstatek

saldo aktywów	<i>zůstatek aktiv</i>
saldo debetowe	<i>debetní zůstatek</i>
saldo końcowe	<i>konečný zůstatek</i>
saldo kredytowe	<i>kreditní zůstatek</i>
saldo początkowe	<i>počáteční zůstatek</i>
saldo zerowe	<i>nulový zůstatek</i>

Sprawozdanie finansowe «wynik finansowy przedsiębiorstwa»

účetní závěrka

skonsolidowane sprawozdanie finansowe	<i>konsolidovaná účetní závěrka</i>
sporządzić sprawozdanie finansowe	<i>sestavit účetní závěrku</i>
sprawozdanie miesięczne (zamknięcie ksiąg miesiąca)	<i>měsíční uzávěrka</i>
sprawozdanie roczne (zamknięcie ksiąg roku)	<i>roční uzávěrka</i>

Środki «zasoby materialne, dochody pieniężne, pieniądze, fundusze, stan posiadania»

prostředky

środki finansowe	<i>finanční prostředky</i>
środki pieniężne	<i>peněžní prostředky</i>
środki trwałe	<i>trvalé prostředky</i>

Spółka «umowny związek dwu lub więcej osób założony dla osiągnięcia wspólnego celu, zwykle gospodarczego»

společnost

spółka akcyjna (S.A., SA)	<i>akciová společnost (a. s.)</i>
spółka cywilna (s. c.)	<i>veřejná společnost</i>
spółka dominująca/spółka matka	<i>mateřská/holdingová společnost</i>
spółka europejska (SE)	<i>evropská (akciová) společnost (SE)</i>
europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych (EZIG)	<i>evropské hospodářské zájmové sdružení (EHZS)</i>
spółka handlowa	<i>obchodní společnost</i> <i>veřejná obchodní společnost/</i> <i>společnost s ručením neomezeným</i> <i>(v. o. s.)</i>
spółka jawna (sp. j.)	<i>kapitálová společnost</i>
spółka kapitałowa	<i>komanditní společnost (k. s.)</i>
spółka komandytowa (sp. k.)	<i>komanditně-akciová společnost</i>
spółka komandytowo-akcyjna (S.K.A)	<i>osobní společnost</i>
spółka osobowa	<i>partnerská společnost</i>
spółka partnerska (sp. p.)	<i>dceřinná společnost</i>
spółka zależna/spółka córka	<i>společnost s ručením omezeným</i> <i>(s. r. o.)</i>
spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (sp. z o. o.)	

Strata «wielkość, o którą uległy zmniejszeniu własne fundusze, zwykle powstałe wskutek wykonywania przez przedsiębiorstwo świadczeń po cenach niższych od kosztu ich wytworzenia lub zakupu»

ztráta

straty finansowe	<i>finanční ztráty</i>
straty nadzwyczajne	<i>mimořádné ztráty</i>
straty z lat ubiegłych	<i>ztráty za minulé období</i>

Stan konta

saldo

stan końcowy

konečný stav

stan początkowy

počáteční stav

Świadczenie podatkowe

daňové povinnost, daňové plnění

Towary

zboží

Transakcje bezgotówkowe

bezpeněžní transakce

Transakcje gotówkowe

peněžní transakce

Udział «wkład wspólnika do kapitału przedsiębiorstwa, spółki itp.; także: dokument, na podstawie którego wspólnik ma prawo uczestniczyć w kierowaniu przedsiębiorstwem, spółką i w ich zyskach»

účast, podíl (na zisku, kapitálu)

udziałowiec

podílník (v obchodní společnosti)

udziałowiec mniejszościowy

menšinový podílník

udziałowiec większościowy

většinový podílník

Upadłość «niewypłacalność, niemożność wywiązywania się z przyjętych zobowiązań przez dłużnika»

Univerzita Palackého v Olomouci

úpadek, konkurz

ogłosić upadłość

ohlásit úpadek

Usługi «działalność gospodarcza służąca do zaspokajania potrzeb ludzi, prowadzona przez osoby mające odpowiednie kwalifikacje i dysponujące potrzebnym sprzętem, lokalem itp.»

služby

usługi pozostałe

ostatní služby

usługi transportowe

cestovné

Utarg «ogólna suma pieniędzy uzyskanych za sprzedane towary lub wykonane usługi w określonym czasie»

tržby

VAT ««podatek od towarów i usług doliczany do ich ceny»

DPH

podatek od towarów i usług

daň z přidané hodnoty

faktura VAT

faktura s DPH

podatek VAT

daň DPH

Wartość dodana

přidaná hodnota

Wartość handlowa

obchodní hodnota

Wartość rynkowa

tržní hodnota

Wartość użytna

užitná hodnota

Weksel «dokument kredytowy sporządzony na odpowiednim blankiecie, stanowiący pisemne zobowiązanie wystawiającego ten dokument do zapłacenia jakiejś sumy pieniędzy określonej osobie (lub okazicielowi) w oznaczonym terminie»

směnka

Wierzyciel «osoba fizyczna lub prawna uprawniona do żądania określonego świadczenia od dłużnika, osoba, u której ktoś zaciągnął dług»

věřitel

Windykacja «dochodzenie, w sposób określony w przepisach, swoich praw do rzeczy lub zapłaty»

vymáhání

windykator

vymahač

Właściciel

majitel, vlastník

Wspólnik

společník, účastník; obchodní společník, člen obchodní (np. průmyslové) společnosti

Wycena «wyznaczenie ceny na coś, wartości materialnej czegoś»

ocenění, oceňování (zboží), označení ceny (na zboží), stanovení ceny; odhad ceny; odhad (majetku), taxace

wycena aktywów

ocenění aktiv

wycena nieruchomości

odhad nemovitosti

Wycofanie

vyřazení

Wyroby własne

výrobky

Zaliczka «część należności wpłacana lub wypłacana z góry na poczet tej należności»

záloha

Zapasy

rezervy

Zobowiązanie «stosunek prawny pomiędzy dłużnikiem a wierzycielem, polegający na tym, że

wierzyciel może żądać od dłużnika oznaczonego świadczenia»

závazek

zobowiązanie długoterminowe

dlouhodobý závazek

zobowiązanie krótkoterminowe

krátkodobý závazek

zobowiązanie wobec dostawcy

závazek k dodavateli

odroczone zobowiązanie

odložený závazek

wzrost/zmniejszenie zobowiązań

zvýšení/snížení závazků

Zysk «nadwyżka wpływów nad wydatkami w działalności gospodarczej»

zisk

zysk brutto

zisk brutto

zysk finansowy

finanční zisk

zysk netto

zisk netto

zysk nadzwyczajny

mimořádný zisk

zysk z lat ubiegłych

zisk za minulá období

zyski wynoszą

mít zisky

Żyrant «osoba poręczająca za kogoś spłatę sumy wekslowej, pożyczki; poręczyciel, gwarant»

ručitel

żyrować coś

ručit za co

Wynik finansowy «różnica pomiędzy przychodami a kosztami ich uzyskania obliczona dla określonego przedsiębiorstwa w wybranym okresie sprawozdawczym»

hospodářský výsledek

Wypadkowa

výslednice

Zestawienie zbiorcze

sborník

Zjawisko/zdarzenie gospodarcze

hospodářský jev

Znaczący wpływ

podstatný vliv

Zużycie energie

spotřeba energie

Zużycie materiálu

spotřeba materiálu

6 INFORMACJE O SŁOWNIKU

Niniejszy słownik zawiera 361 wyrazów hasłowych w języku polskim oraz 361 ich odpowiedników w języku czeskim. W słowniku również zarejestrowano 12 skrótów (8 w języku polskim, 4 w języku czeskim), 10 skrótowców (połowę w języku polskim, połowę w języku czeskim). Zgodnie z charakterystyką terminów największą ich część stanowią leksemy złożone z rzeczownika i jego atrybutów. Przymiotniki pojawiają się tylko w roli atrybutu zależnego od rzeczownika (*spółka komandytowa, zobowiązanie krótkoterminowe, majątek trwały, dowód księgowy*), to oznacza, że żaden przymiotnik nie jest samodzielnym terminem. W słowniku pojawiają się 34 czasowniki. Również żaden czasownik nie jest samodzielnym terminem (*emitować akcję, wystawić fakturę, zapłacić podatki, wypłacić dywidendy*). Czasownik sporządzić pojawia się w słowniku dwa razy (*sporządzić bilans, sporządzić sprawozdanie finansowe*). Jest interesujące, że niektóre terminy powstały od czasowników, chodzi o tzw. rzeczowniki odczasownikowe (*zużycie energii, nabycie akcji, zobowiązanie, wycofanie, fakturowanie*).

Wydaje się, że różnice w wyglądzie polskiego i czeskiego terminu złożonego z rzeczownika oraz przydawki wynikają przede wszystkim z różnych struktur obu języków. Chodzi o to, że w języku polskim przydawka klasyfikująca znajduje się w postpozycji (tj. w pozycji po rzeczowniku) i w języku czeskim znajduje się w prepozycji (tj. w pozycji przed rzeczownikiem). Jako przykłady można byłoby przytoczyć prawie wszystkie terminy: *akcja pracownicza – zaměstnanecká akcie, aktywa finansowe – finanční aktiva, bilans gospodarczy – obchodní bilance, cena detaliczna – maloobchodní cena, informacja rachunkowa – účetní informace*. W języku czeskim w postpozycji zostają tylko przydawki *brutto, netto*. W słowniku pojawia się bardzo mała grupa terminów utworzonych od wyrażen przyimkowych: *akcja na okaziciela – akcie na majitele, akcja imienna – akcie na jméno, podatek dochodowy od osób fizycznych – daň z příjmu fyzických osob, rozrachunki z odbiorcami – zúčtování s odběrateli, rozrachunki z tytułu VAT – zúčtování daní*.

Niektóre jednostki hasłowe cechują się rozwiniętą siecią powiązań, chodzi o wyrazy: *cena* (29 jednostek), *akcja* (19 jednostek), *aktywa* (15 jednostek), *podatek* (14 jednostek), *spółka* (14 jednostek) *bilans* (11 jednostek), *kredyt* (11 jednostek).

Dla oznaczenia podatku od towarów i usług używa się w języku polskim skrótowca *VAT* (Value Added Tax), podatku dochodowego od osób fizycznych *PIT* (Personal Income Tax), podatku dochodowego od osób prawnych *CIT* (Corporate Income Tax). Jak widać skrótowce te przejął język polski z języka angielskiego. W języku czeskim używa się skrótowców utworzonych od czeskich wyrażen: daň z přidané hodnoty *DPH*, daň z příjmu fyzických osob *DPFO*, daň z příjmu právnických osob *DPPO*.

Zgodnie z tym, co powiedzieliśmy na początku pracy - rachunkowość jest jedną z najstarszych dyscyplin wśród nauk ekonomicznych, słownictwo księgowość w wielkiej części pokrywa się ze słownictwem języka ekonomicznego, handlowego. Jako przykłady można przytoczyć niektóre definicje z *Uniwersalnego słownika języka polskiego*: *żyrant ekon. hand.* «osoba poręczająca za kogoś splate sumy wekslowej, pożyczki; poręczyciel, gwarant»,

strata ekon. «w przedsiębiorstwie: wielkość, o którą uległy zmniejszeniu własne fundusze, zwykle powstałe wskutek wykonywania przez przedsiębiorstwo świadczeń po cenach niższych od kosztu ich wytworzenia lub zakupu»,

wycena ekon. hand. «wyznaczenie ceny na coś, wartości materialnej czegoś; ocena, taksacja, oszacowanie»,

VAT «skr. ang. *v*(alue) *a*(dded) *t*(ax) dosł. 'podatek od wartości dodanej'» *ekon.* «podatek od towarów i usług doliczany do ich ceny».

Dalej hasła kryją się z słownictwem języka prawnego i bankowego: *weksel bank.* «dokument kredytowy sporządzony na odpowiednim blankiecie, stanowiący pisemne zobowiązanie wystawiającego ten dokument do zapłacenia jakiejś sumy pieniędzy określonej osobie (lub okazicielowi) w oznaczonym terminie»,

akcja ekon. praw. «papier wartościowy, dokument stwierdzający udział w kapitale spółki akcyjnej i prawo do uczestniczenia w jej dochodach».

Zazwyczaj granice między słownictwem tych dziedzin są dosyć cienkie i ścierają się.

6.1 Problemy związane z wyszukiwaniem ekwiwalentów

Trudnymi do tłumaczenia okazały się już same pojęcia *rachunkowość* i *księgowość* (księgowość jest podstawowym elementem rachunkowości). Jednak takiego podziału nie

ma w czeskiej literaturze poświęconej rachunkowości, stosuje się jedyne pojęcie *účetnictví*. W tym przypadku mówimy o ekwiwalencji częściowej.

Jednym z problemów, które powstały podczas szukania odpowiednich czeskich ekwiwalentów jest brak istnienia danych realiów w jednym z języków. Jako przykład można przytoczyć leksemy powiązane ze spółką handlową (*obchodní společnost*). W Czechach i w Polsce spółki handlowe podzielone są na dwie grupy: spółki kapitałowe (*kapitálové společnosti*) oraz spółki osobowe (*osobní společnosti*); do tej pierwszej grupy w obu krajach zalicza się spółki akcyjne (*akciové společnosti*) i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (*společnosti s ručením omezeným*); do tej drugiej w Czechach zalicza się spółkę jawną i komandytową. W Polsce, oprócz tych spółek, do spółek osobowych zalicza się jeszcze spółkę komandytowo-akcyjną i spółkę partnerską, których w Czechach nie ma. W tym przypadku problem z przekładem rozwiązany został tak, że *spółkę komandytowo-akcyjną* przetłumaczono na *komanditně-akciovou společnost*, *spółkę partnerską* przetłumaczono na *partnerskou společnost*. Leksemy te nie zostały przetłumaczone dowolnie, w takiej postaci pojawiają się na stronach internetowych Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Pradze (www.praha.trade.gov.pl).

Kolejny problem stanowiło pytanie, czy do słownika należą wyrazy typu *towar*, *półfabrykat*, *produkt*, *lokal użytkowy*, *lokal mieszkalny*, *grunty*, *zużycie energii*, *zużycie materiału*, gdy bez kontekstu należą one do słownictwa ogólnego. Jednak pojawiają się one w słowniku ze względu na częstość ich występowania w różnego rodzaju dokumentach księgowych.

Tam, gdzie trudno było znaleźć odpowiedni ekwiwalent, wykorzystano język angielski w roli pośrednika między przekładem z języka polskiego na język czeski lub odwrotnie. Można przytoczyć przykłady: *akcja zwykła* – *common share* – *kmenová akcie*, *akcja niema* – *preferencje share* – *prioritní akcie*.

Ogólnie można powiedzieć, że największe trudności przy wyszukiwaniu odpowiednich ekwiwalentów sprawiały terminy z ekwiwalencją częściową lub zerową. Powyżej opisano pewne rozwiązania tych problemów. Niektóre terminy pojawiały się tylko w czeskich lub tylko w polskich źródłach, wtedy bardzo trudno było znaleźć odpowiednika. Ekwiwalenty te wyszukiwano za pomocą słownika *Slovník účetních pojmů*, gdzie oprócz czeskich terminów rejestruje się ich angielskie i niemieckie odpowiedniki

i słownika *Słownik terminologii prawniczej i ekonomicznej polsko-słowacki*, który zawiera słowackie odpowiedniki polskich terminów. Wtedy dopasowywano czeskie lub polskie odpowiedniki za pomocą języka angielskiego, niemieckiego lub słowackiego.

ZAKOŃCZENIE

Głównym zadaniem niniejszej pracy magisterskiej pod tytułem *Polsko-czeski słownik terminologii księgowej* było sporządzenie listy najważniejszych jednostek leksykalnych z zakresu księgowości oraz dostarczenie podstawowych informacji dotyczących tej dyscypliny. Praca podzielona jest na dwie części – część teoretyczną i część praktyczną. W części teoretycznej problem został ujęty w czterech rozdziałach. W pierwszym rozdziale wprowadzono czytelnika do podstawowych zasad rachunkowości, tak jak ona przedstawiana bywa w polskim i czeskim środowisku ekonomicznym. Rozdział ten powinien pomóc czytelnikowi w zrozumieniu podstawowych zasad księgowości. Kolejny rozdział wyjaśnia miejsce polskiej i czeskiej rachunkowości w ramach Unii Europejskiej. Rozdział trzeci związany jest z tematyką leksykograficzną, czyli teorią i praktyką sporządzania słowników, bardziej szczegółowo można powiedzieć z terminografią, czyli teorią i praktyką tworzenia słowników specjalistycznych/terminologicznych. Rozdział czwarty związany jest z teorią przekładoznawstwa.

Część praktyczna to część najważniejsza całej pracy. W pierwszym rozdziale tej części wyjaśniono skąd zaczerpnięto poszczególne jednostki hasłowe, omówiono strukturę słownika. Drugi rozdział to już lista najważniejszych polsko-czeskich terminów z zakresu księgowości. Kolejny rozdział podaje informacje o słowniku i o problemach związanych z wyszukiwaniem ekwiwalentów.

Z niniejszej pracy wynikają następujące fakty. Po przeanalizowaniu czeskich i polskich podstawowych zasad rachunkowości dochodzimy do wniosku, że są one dosyć podobne (zob. definicje Rozdział I). W Unii Europejskiej, w której skład wchodzi Polska i Czechy, zasady rachunkowości regulowane są przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej, które są niebowiązującym wzorcem stosowania zasad rachunkowości.

W trakcie poszczególnych haseł doszliśmy do wniosku, że wielka ich część pokrywa się ze słownictwem ekonomicznym, handlowym, co jest zgodne z faktem, że rachunkowość jest jedną z najstarszych nauk ekonomicznych. Część słownictwa pokrywa

się z językiem prawnym, bankowym. Zazwyczaj granice te są dosyć cienkie i ściera się: por. definicję *akcja ekon. praw.* «*papier wartościowy, dokument stwierdzający udział w kapitale spółki akcyjnej i prawo do uczestniczenia w jej dochodach*»; *akcjonariusz ekon. praw.* «*posiadacz akcji, współwłaściciel spółki akcyjnej*». Mniejsza część słownictwa to wyrazy języka ogólnego typu *towar, półfabrykat, produkt, lokal użytkowy, lokal mieszkalny, grunty*, które stosuje się w rachunkowości.

Autor niniejszej pracy wyraża nadzieję, że zawarty w niej słowniczek może się przydać tłumaczom z polskiego na czeski lub odwrotnie. Być może w przyszłości stanowi podstawę dla stworzenia większej bazy terminologii polsko-czeskiej z zakresu księgowości, którą warto byłoby opracować już ze względu na to, że dotychczas takiej bazy nie stworzono.

SHRNUTÍ

Tato diplomová práce *Polsko-česki słownik terminologii księgowej* si vytyčila za cíl sestavení základní báze polsko-české účetní terminologie a seznámení čtenáře, popř. osobu, které překládá účetní terminologii z polského do českého jazyka nebo naopak se základními principy fungování účetnictví. Ty jsou představeny v kontextu polských reálií a nastíněny českými (tak jako všechny jednotlivé kapitoly diplomové práce). Práce je rozdělena na dvě části, a to část teoretickou a praktickou. V části praktické je první kapitola věnována popisu základních principů polského účetnictví v porovnání s českými. Druhá kapitola vymezuje roli polského a českého účetnictví v rámci Evropské unie, jíž jsou obě země součástí. V třetí kapitole jsou popsány problémy lexikografické, přesněji řečeno terminografické spojené se sestavováním terminografickým slovníků/bází. Poslední kapitola je věnována translatoologii a problému ekvivalence.

Nejvýznamnější část práce stanoví část druhá. V první kapitole této části je popsána exerce jazykových jednotek, které byly použity, dále popisuje makrostrukturu i mikrostrukturu slovníku. V druhé kapitole se nachází samotný slovník. Další kapitola obsahuje informace o lexikografické informace o slovníku a konkrétní příklady nejdůležitějších problémů, které nastaly při hledání náležitých ekvivalentů.

Z této magisterské práce vyplývají následující fakta. Po shrnutí polských a českých základních zásad účetnictví přicházíme k závěru, že jsou si velmi podobné (viz Rozdział I). V Evropské unii jsou zásady účetnictví definovány Mezinárodními standardy účetního výkaznictví, které jsou nepovinným, pouze doporučeným vzorem pro používání zásad účetnictví.

Při analýze jednotlivých hesel jsme došli k závěru, že se velká část těchto slovních jednotek pokrývá se slovní zásobou jazyka ekonomického, obchodního, bankovního. Dále pak bankovního a právního jazyka. Což je logické, když vezmeme v úvahu, že účetnictví je jednou z nejstarších ekonomických věd. Obvykle se rozdíly mezi rozdělením do příslušné slovní zásoby stírají, por. definice: *akcja ekon. praw.* «*papier wartościowy, dokument stwierdzający udział w kapitale spółki akcyjnej i prawo do uczestniczenia w jej dochodach*»; *akcjonariusz ekon. praw.* «*posiadacz akcji, współwłaściciel spółki akcyjnej*». Malá část slovní zásoby pochází z jazyka obecného, jsou to výrazy typu: *towar*,

półfabrykat, produkt, lokal użytkowy, lokal mieszkalny, grunty, které se v účetnictví používají.

Autorka této práce věří, že slovníček může pomoci překladatelům z/do polského jazyka. Možná v budoucnosti stanoví základ pro vytvoření větší báze polsko-českých termínů z oblasti účetnictví. Toto úsilí by stálo za to vynaložit již z důvodu, že doposud žádná podobná báze nebyla vytvořena.

BIBLIOGRAFIA

slovníky

KAŠOVÁ, J., RADVAŇSKÝ, A. *profi LEXIKON POLSKÝ TECHNICKÝ SLOVNÍK*. Hradec Králové: TZ-one, 2005.

ŠOLJÁKOVÁ, J., KRÁL B., FIBÍROVÁ J., WAGNER J. *Slovník účetních pojmů*. Praha: Aspi, 2006, 314 s.

PAPIERZ M., JUCHNIEWICZOWA W., ZORICAKOVA G. *Slovník terminologii prawniczej i ekonomicznej polsko-słowacki*. Warszawa: Wiedza Powszechna, 2008, 472 s.

Uniwersalny słownik języka polskiego. PWN SA, 2004. Wersja 1.0.

DUNAJ, B. *Popularny słownik języka polskiego*. Warszawa: WILGA, 2001. 904 s.

práce naukowe i monografie

BAKER, M. *In other words*. Abingdon: MPG Books Ltd., 1992, 305 s.

BRADA, J. *Základy účetnictví*. Praha: VŠCHT, 2007, 158 s.

ČECHOVÁ, M., et al. *Současná česká stylistika*. Praha: ISV nakladatelství, 2003, 342 s.

ČERMÁK, F., BLATNÁ, R. *Manuál lexikografie*. Praha: H & H, 1995, 283 s.

DOROSZEWSKI, W. *Elementy leksykografii i semantyki*. Warszawa: PWN, 1970

HLADKÁ, Z. Lexikografie. In: GREPL, M. et al. *Příruční mluvnice češtiny*. Praha: NLN, 2008, 799 s.

HRDLIČKA, M. *Literární překlad a komunikace*. Praha: UK, 1997, 191 s.

JAKOBSON, R. *Językoznawcze aspekty przekładu*. Kraków: Wydawnictwo Znak, 2009, 43 -49 s.

KNITTLOVÁ, D. *K teorii i praxi překladu*. Olomouc: UP, 2000, 215 s.

KRÁL, B. et al. *Manažerské účetnictví*. Praha: Management Press, 2003, 547 s.

KROBOTOVÁ, M. *Úvod do české stylistiky*. Olomouc: UP, 2011, 118 s.

LUKSYN, J., ZMARZER, W. *Teoretyczne podstawy terminologii*. Warszawa: KJS, 2001, 157 s.

Univerzita Palackého v Olomouci

MACHOVÁ, S. Terminografie. In: ČERMÁK, BLATNÁ, F., R. *Manuál lexikografie*. Praha: H & H, 1995, 143 – 150 s.

MESSNER, Z. *Podstawy rachunkowości*. Katowice: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, 2003, 272 s.

MECHARDA, B. *Podstawy rachunkowości aspekty teoretyczne i praktyczne*. Warszawa: PWN, 2005, 303 s.

OPLETALOVÁ, A. *Základy účetnictví*. Olomouc: UP, 2006, 88 s.

PIOTRKOWSKI, T. *Z zagadnień leksykografii*. Warszawa: PWN, 1994

RYNEŠ, P. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*. Praha: ANAG, 2011, 1096 s.

WOJTASIEWICZ, O. *Wstęp do teorii tłumaczenia*. Warszawa: Tepis, 2005, 95 s.

źródła internetowe

Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości. *Internetowy System Aktów Prawnych* [online]. [cit. 2013-04-14]. Dostępne <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19941210591>

Úplné znění zákona o účetnictví s vyznačením změn k 1.1.2011. *Ministerstvo financí České Republiky* [online]. [cit. 2013-04-14]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/dane_ucetni_reforma_v_oblasti_vf_pravpred_59967.html

www.pl.wikipedia.org

www.praha.trade.gov.pl

LISTA SKRÓTÓW I SKRÓTOWCÓW

art. - artykuł

ds.- do spraw

ekon. - ekonomiczny

itp. - i tym podobne

LPJ - liczba pojedyncza

m. in. - między innymi

MSR - Międzynarodowe Standardy Rachunkowości

MSSF - Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości

Finansowej

np. - na przykład

pkt - punkt

popř. - popřípadně

por. - porovnej

por. - porównej

praw. - prawniczy

r. - roku

rys. - rysunek

s. - strona

Sb. - Sbíрка

ST - słownik terminologiczny

tj. - to jest

tzw. - tak zwany

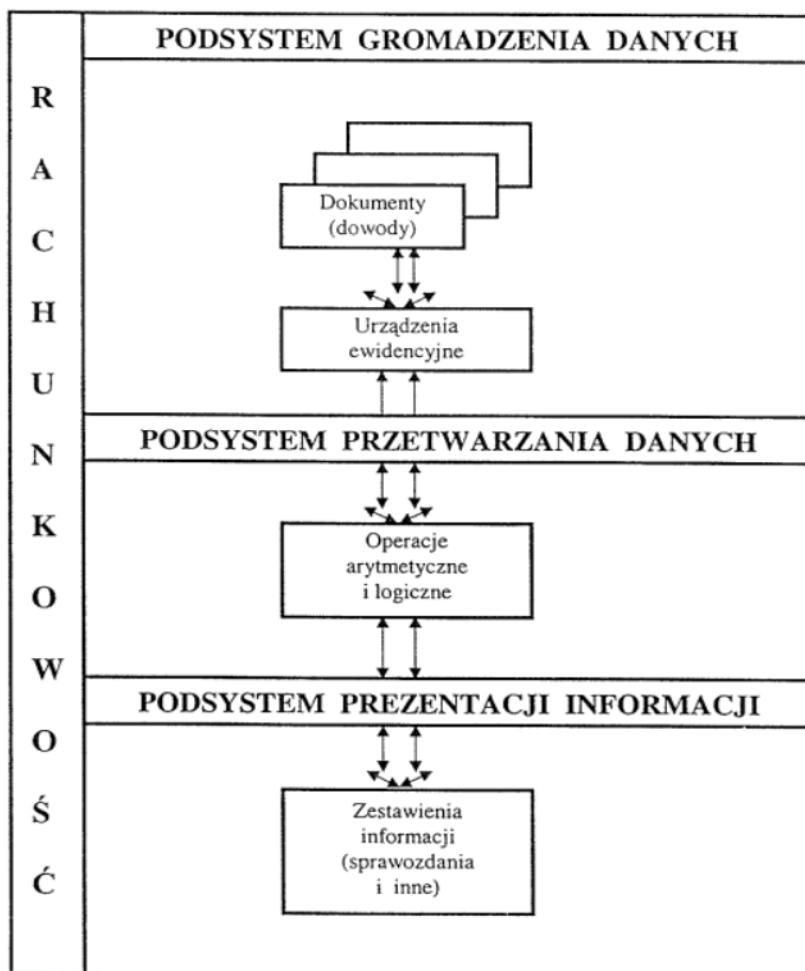
UE - Unia Europejska

ust. - ustawa

zob. - zobacz

LISTA OBRAZKÓW

Rachunkowość jako system informacyjny jednostki gospodarczej

Rys. nr 1, Messner 2010, s. 18

Przedmiot rachunkowości

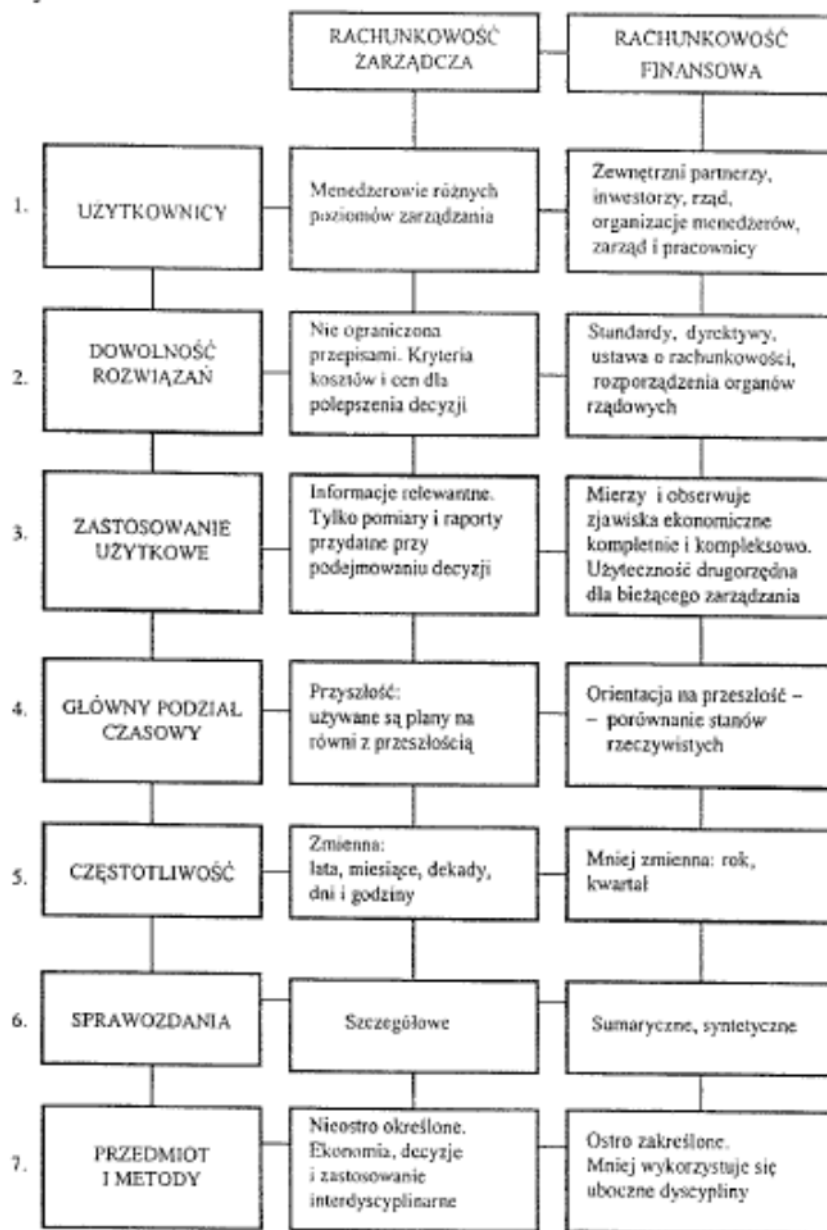

Rys. 2. Przedmiot rachunkowości

Rys. nr 2, Messner 2010, s. 23

Rachunkowość zarządcza i rachunkowość finansowa

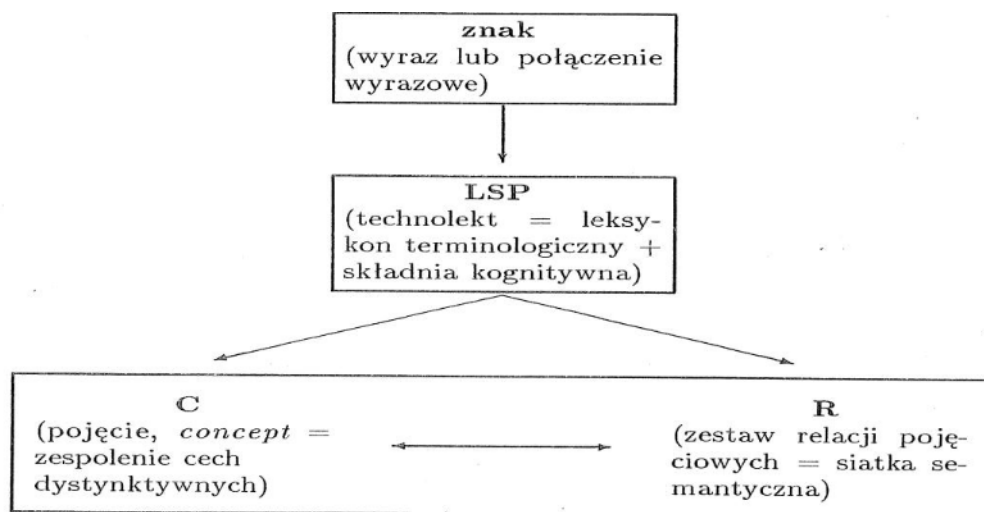
ujęte rys. 4⁸.

Rys. nr 3, Messner 2010, s. 26

Termin

Rys. nr 4, Lukszyn J., Zmarzer W. 2006, s. 23